

CULTUURPLAN

Cultuurplan ECRU Cultuur

As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg, Maasmechelen

September 2019

Inhoud

Inleiding	4
Management summary	5
Voorgeschiedenis van de projectvereniging	9
Omgevingsanalyse	22
Beschrijving en positionering van de culturele actoren en andere relevante actoren	24
Sociaal-demografisch profiel	47
Specifieke noden en troeven van de regio	56
Missie en visie van Projectvereniging Midden-Limburg	66
Regierol van de projectvereniging	74
Doelstellingen	80
Strategische en operationele doelstellingen	81
Toelichting actieplan 2020	91
Zakelijk plan	97
Begroting - Actieplan 2020	101
Bronnen	103

Deze cultuurnota kwam tot stand in september 2019 en werd vanuit projectvereniging Mijnstreek, later projectvereniging Midden-Limburg, ingediend als subsidieaanvraag voor structurele werkingsmiddelen binnen het Vlaamse decreet bovenlokale cultuurwerking. In januari 2021 schoot de werking van de bovenlokale cultuurwerking officieel uit de startblokken en kreeg ze de naam ECRU (Cultuur).

Inleiding

Zoveel mogelijk mensen laten participeren aan cultuur, lokaal talent boven zichzelf uit laten stijgen en verenigingen elkaar laten inspireren en groeien. Samen een verhaal vertellen, samen beleven en elkaar blijven ontmoeten. Met (culturele) solidariteit de eigenwaarde en identiteit versterken om zo de maatschappelijke uitdagingen in onze regio aan te pakken.

Met die gemeenschappelijke doelen brengen As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Maasmechelen twee bestaande projectverenigingen samen. Begin dit jaar kregen de nieuwe bestuursploegen van de gemeenten toelichting over de bestaande projectverenigingen én het potentieel wat het decreet op bovenlokale cultuurwerking biedt. We spraken ook met de gemeente Zonhoven. Die koos ervoor om voorlopig niet in te stappen.

In het voorjaar van 2019 trokken de nieuwe besturen de kaart van een eengemaakte projectvereniging. Met de bestaande Erfgoedcel als trekker, onderzocht de stuurgroep behoeftes en uitdagingen van de regio, mogelijke antwoorden en werkte krijtlijnen uit. Met ondersteuning van het steunpunt voor bovenlokale cultuur, Pieter Jan Valgaeren, cultureel aanjager voor Limburg en de collegagroep Beleid onder de vleugels van FARO, kwam dit beleidsplan tot stand.

Ambitie van de projectvereniging is om het netwerk dat vandaag al bestaat, uit te breiden en verder te verbinden. Om de onderstroom in onze regio te zoeken en te vinden. Om kansengroepen te bereiken en samen met hen te groeien tot een dynamische netwerkorganisatie op het vlak van cultuur.

Management summary

Zoveel mogelijk mensen laten participeren aan cultuur. Om dat te bereiken slaan we als projectvereniging de handen in elkaar. Projectvereniging Midden-Limburg is een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Gegroeid uit twee projectverenigingen schrijven As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Maasmechelen samen een nieuw verhaal.

De projectvereniging heeft een voorgeschiedenis. Twee projectverenigingen bundelen hun krachten en brengen hun expertise samen. **Projectvereniging Mijnstreek** (met daarin de gemeenten As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen) bestaat al 12 jaar en heeft een steeds breder wordend netwerk. Het is een laagdrempelige organisatie, een sterke communicator en verbinder in de streek. Rode draad is het mijnverleden dat vandaag nog volop inspireert. **Projectvereniging CultuurCentraal** (met daarin de gemeenten Beringen, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Zonhoven) is sterk in cultuurcommunicatie. Ze ondersteunt lokaal talent en sociaal-artistieke projecten en bereikt zo kwetsbare doelgroepen. Transversaal werken in de superdiverse samenleving, projecten met kansengroepen en aan cultuurparticipatie doen zit bij beide projectverenigingen in het DNA. In plaats van elkaar tegen te werken, bouwen ze hun expertise verder uit binnen projectvereniging Midden-Limburg.

Kijken we naar **het sociaal-demografisch profiel** dan zien we zeven gemeenten met een verschillend profiel. Kijken we naar de regio dan zien we ook gedeelde uitdagingen waarvan de **culturele diversiteit** het meest in het oog springt. Onze regio kent op vlak van superdiversiteit, tewerkstelling, onderwijs en (kinder)armoede immense uitdagingen. Met een sterk uitgebouwd cultureel- en verenigingsleven geven we daar mee een antwoord op.

Dat uit onderzoek blijkt dat **Limburgse cultuuractoren** minder subsidieaanvragen indienen en er minder worden gehonoreerd, is ook een prikkel (cf. Veldanalyse – focus op Limburg, 2018). Door in te zetten op talentontwikkeling, zakelijke ondersteuning en netwerken zetten we onze schouders onder het regionale, culturele veld. En zorgen we er mee voor dat **culturele actoren uit Midden-Limburg dat zakelijke of innovatieve duwtje in de rug krijgen**.

Projectvereniging Midden-Limburg is een lerende organisatie die door te zoeken wil vinden. We gaan actief op zoek naar de onderstroom, naar mensen, talenten en organisaties die we vandaag nog niet bereiken. Onze focus ligt op **kansengroepen** waarmee we groepen bedoelen waarbij de cultuur en vrijetijdsparticipatie beduidend lager ligt in onze regio: mensen in kansarmoede, personen met een divers etnisch-culturele achtergrond en jongeren met schoolachterstand. Die bereiken we door transversaal te werken en door mensen en gemeenschappen een verhaal te laten

vertellen, samen te laten beleven en elkaar te laten ontmoeten. We gaan er ook vanuit dat we vandaag nog niet alles weten.

Projectvereniging Midden-Limburg is een groeiscenario. Het is een netwerkorganisatie die we uitbreiden en laten verbinden.

Drempels wegwerken om kansengroepen te laten participeren staat daarom met stip op één als we kijken

naar de uitdagingen in onze regio. Het gaat dan niet enkel om deelnemen, maar ook om 'deelhebben': lokaal talent zichzelf laten ontplooiën door in te zetten op talentontwikkeling en werken aan gemeenschapsvorming om identiteit te versterken en gemeenschap te verbinden.

Ook de (bestaande) verenigingen en culturele actoren hebben behoefte aan professionalisering en bijkomende middelen om hun maatschappelijke rol ten volle op te kunnen nemen. Een **absolute troef van de regio is immers het sterke en uitgebreide verenigingsleven**: culturele verenigingen, zelforganisaties, buurtcomités, erfgoedverenigingen, amateurkunsten... De fierheid en betrokkenheid

Hartenprojecten ©Marit Stocker

van de diverse bewoners van de streek maken van Midden-Limburg een unieke smeltkroes van mensen, culturen en gewoonten.

De projectvereniging zal ondersteunen en inspireren. En omgekeerd expertise van nieuwe en verrassende samenwerkingsverbanden delen. Niet door van de eerste dag alles te weten maar door op onderzoek uit te gaan en van bij de start doelgroepen mee aan tafel te zetten. We evolueren naar een netwerkorganisatie, zetten in op verduurzamen en professionaliseren, dagen creatievelingen uit om hun talent te ontwikkelen en juichen grassrootsinitiatieven toe.

De projectvereniging neemt de regierol op als regionaal steunpunt voor de bovenlokale culturele werking. In de eerste plaats komen we naar buiten met ons plan. We brengen mensen, organisaties en actoren samen in een netwerk van uitwisselen, verbinden en blinde vlekken detecteren. Want we willen blijven leren. Om culturele actoren te faciliteren en te ondersteunen brengen we expertise in de regio in kaart en werken we een manier uit om **best practices** uit te wisselen. Ook professionalisering van praktijken willen we stimuleren. Door nieuwe methodieken en praktijken op te sporen en te verspreiden, verduurzamen we innovatie en inspirerende voorbeelden. Maar ook een communicatiestrategie, zelfreflectie en onderzoek naar de UiTpas als instrument of een mogelijke samenwerking rond jeugd staan op het programma. We beschouwen de regisseur als de aangever, de verbinder en netwerker.

Voorgeschiedenis **van de projectvereniging**

Projectvereniging Midden-Limburg is een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Gegroeid uit twee projectverenigingen, schrijven As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Maasmechelen samen een nieuw verhaal.

Beide projectverenigingen opgericht met een specifiek doel, verbinden nu hun expertise, kennis en netwerk tot een sterk geheel. **Projectvereniging Mijnstreek** kan bogen op 12 jaar ervaring en een professioneel uitgebouwde Erfgoedcel, **projectvereniging CultuurCentraal** brengt culturele creatieondersteuning en methodieken in het samenwerkingsverband.

Overzicht projectverenigingen

	Mijnstreek	CultuurCentraal
Vorm	Projectvereniging	Projectvereniging
Partners	As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Maasmechelen	Beringen, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg, Zonhoven
Doel van de vereniging	Cultureel erfgoed Eigen projecten Ondersteuningsbeleid: Ondersteunen van derden via project- en restauratiereglement Internationale inslag	Kwalitatieve cultuurcommunicatie Ondersteunen kwetsbare doelgroepen, aanbod en artiesten Ondersteunen van lokaal talent en sociaal-artistieke projecten
Personeelsbezetting	2,5 vte	Geen personeel
Financieel	Werkingsubsidies gemeenten: 109.000 euro per jaar Werkingsubsidies hogere overheden: 255.000 euro per jaar	Werkingsubsidies gemeenten: 16.350 euro per jaar Werkingsubsidies hogere overheden: 16.350 euro per jaar

Projectvereniging Mijnstreek

Projectvereniging Mijnstreek sloot in **2007** een eerste convenant af met de Vlaamse overheid binnen het **cultureel erfgoeddecreet**. De zes mijngemeenten, As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen engageerden zich voor een intergemeentelijke samenwerking **in het kader van** een erfgoedwerking. De voorbije 12 jaar bouwden de gemeenten verder op dat fundament. Ze zagen meerwaarde in samenwerken om een efficiënt en duurzaam erfgoedbeleid uit te werken. Daarnaast is de projectvereniging ook een ontmoetingsplatform waar overheden en erfgoedactoren elkaar ontmoeten. Door samen na te denken over een streekgerichte erfgoedvisie en expertisedeling, vergroten we participatie in en het draagvlak voor een erfgoedbeleid.

De oorspronkelijke basis van de intergemeentelijke samenwerking was **de mijngeschiedenis als gedeelde eigenheid en identiteit**. De werking van projectvereniging Mijnstreek is echter veel meer dan mijnen alleen. De ontdekking van steenkool in de Limburgse ondergrond betekende een fundamentele verandering in de streek. Ze zorgde voor een bruske overgang van landelijk naar stedelijk gebied en voor de instroom van verschillende migrantengroepen. Zo werken we rond erfgoed uit het pre-industriële of agrarische verleden, erfgoed uit het verstedelijkte en het industriële tijdperk, en erfgoed dat meekwam of ontstond door de komst van migrantengroepen. We besteden aandacht aan het verzamelen, bewaren, onderzoeken en openstellen van erfgoed. Samenwerken met sectoren zoals kunsten, toerisme, onderwijs, welzijnswerk en de creatieve industrie is een bewuste keuze. Cultureel erfgoed raakt verschillende aspecten van de samenleving en laat het toe om verbindingen te leggen. Basisprincipe is daarom **een integrale en geïntegreerde benadering van erfgoed**.

Omdat erfgoed steeds vaker een uitgangspunt voor projecten is, waken we erover dat dit **met respect voor het erfgoed en de erfgoedgemeenschap** gebeurt. Resultaat is een win-win situatie waar zowel de partner, het erfgoed als de erfgoedgemeenschap mee gebaat is.

Bovendien beschouwen we ook diversiteit als belangrijk werkingsprincipe. Meer dan de helft van alle inwoners in bijvoorbeeld Genk en Maasmechelen is immers van vreemde afkomst. De diverse bevolkingssamenstelling is zoals eerder aangehaald sterk bepaald door de steenkoolactiviteit en de industrialisatie van de streek. De Erfgoedcel ondertekende in 2012 als een van de voortrekkers de **engagementsverklaring etnisch- culturele diversiteit van de cultuursector**.¹

We zien diversiteit ook in een breder perspectief dan alleen multi- of interculturaliteit. Er zijn ook andere sociale en minderheidsgroepen zoals kansarmen, werklozen, nieuwkomers en mensen met een beperking. Er worden relatief veel kinderen geboren in kansarme gezinnen en de werkzaamheidsgraad ligt lager dan in het Vlaams gewest. Bovendien heeft de regio een relatief jonge bevolking. Het erfgoed en de erfgoedgemeenschappen getuigen van die **maatschappelijke en culturele diversiteit**. Door verbindend te zijn, doorbreken we de grenzen tussen groepen en gemeenschappen. Gedeelde ervaringen en gedeelde geschiedenissen beschouwen we als bindmiddel tussen mensen.

De Erfgoedcel werkt daarvoor samen met buurtopbouwwerk, integratiediensten, zelforganisaties en sociaal-culturele verenigingen.

Door de streekgeschiedenis is er een **brede waaier aan verenigingen met veel enthousiaste vrijwilligers** om op te bouwen. De Erfgoedcel maakt een waardevolle samenwerking mogelijk tussen deze vrijwilligers, professionelen en beleid. Ze vormt **een doorgeefluik van expertise en kennis**. Met die expertise spelen we in op de eigenheid van het jonge en diverse erfgoed van de mijnstreek.

¹ <https://www.pigmentzorg.be/toolbox/fiche/engagementsverklaring-etnisch-culturele-diversiteit-van-de-cultuursector>

Projectvereniging CultuurCentraal

13

In december **2017** werd **CultuurCentraal erkend als projectvereniging** binnen het **decreet lokaal cultuurbeleid**. Vier gemeenten en hun respectievelijke cultuur- en gemeenschapscentra (Beringen, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Zonhoven) sloegen de handen in elkaar om een antwoord te bieden op het veranderende

culturele landschap waar regiowerking prioritair wordt. Samen besloten ze te werken aan vier uitdagingen: **afstemmen van het cultuuraanbod; inzetten op een kwalitatieve cultuurcommunicatie in de regio; ondersteunen van kwetsbare doelgroepen (zowel aanbod als publiek) en lokaal talent en sociaal-artistieke projecten ondersteunen, verspreiden en initiëren.**

Concreet ontwikkelde CultuurCentraal als jonge projectvereniging een eigen smoel.

Huisstijl en logo, een folder bij de start van het cultuurjaar in elke brievenbus van de aangesloten gemeenten en elk voor- en najaar een folder met de activiteiten verspreid via de cultuurcentra.

Gezamenlijk werd de voorstelling 'De vervelende bus' geboekt, waarbij acteurs de kinderen uit de kleuterscholen prikkelden met verschillende materialen in een omgebouwde theaterbus. Ook bij het project 'Haar' van **RASA**, een kunst-, voel- en speelinstallatie leerden jonge kinderen te kijken naar kunst onder begeleiding van een gids.

Worldshake @Stijn Anthoniszen

Dankzij de samenwerking ontstond in 2018 ook de tentoonstelling *Perforto*, over oorlog en geweld in de hedendaagse kunst. Gecreëerd door medewerkers van CC Beringen, reisde de tentoonstelling nadien door naar CC Leopoldsburg.

Kansengroepen bereikt CultuurCentraal door onder meer te ondersteunen: **Opening Doors**, een theatergroep die bestaat uit volwassen spelers met een verstandelijke beperking, die jaarlijks onder leiding van theaterwerkplaats HETGEVOLG in CC Leopoldsburg werkt aan een voorstelling. En 'GROEI', een voorstelling gemaakt door Ons Centrum (armoedevereniging) over persoonlijke belevingen van maatschappelijk kwetsbaren die een eigen weg gevonden hebben naar verbetering van hun leefsituatie en dit onder artistieke leiding van Ingrid Dullens (dramacoaching).

Lokaal talent ondersteunen gebeurde door samen het project '**Lokale Helden**' (Poppunt) uit te werken. Naast workshops en tentoonstellingsruimte ter beschikking stellen, kregen tijdens dit festival diverse lokale groepen een podium. De andere gemeenten in het samenwerkingsverband zetten hun schouders onder de promotie, toeleiding en uitwisseling van materialen en talentvolle groepen. Elke gemeente was om de beurt gastheer: in 2017 Leopoldsburg, in 2018 Houthalen-Helchteren en onlangs in april 2019 Beringen.

Kortom, projectvereniging CultuurCentraal versterkte de positie van de culturele partners in de regio. Het uitgebreid en divers aanbod werd verrijkt met complementaire activiteiten. Dankzij de gebundelde krachten bereikte CultuurCentraal nieuwe doelgroepen: mensen met een beperking en mensen in armoede

Sterkte-zwakteanalyse van beide werkingen

Projectvereniging Mijnstreek

STERKTES		ZWAKTES	
KANSEN	<p>Professionalisering van actoren in de regio, interessante projecten van Heemkring Heidebloemke, Mijnmuseum Beringen, Stichting Erfgoed Eisden, ...</p> <p>Steeds breder wordend netwerk – goede contacten, zo ook met het onderwijs, welzijnsactoren en onroerend erfgoed (regionale landschappen!)</p> <p>Toegankelijke/laagdrempelige organisatie</p> <p>Rode draad (mijnverleden-migratie) leeft nog echt</p> <p>Expertise betreffende mondelinge geschiedenis (jonge regio)</p> <p>Promotie van nieuwe trends in erfgoedlandschap, bv. digitalisering dmv de erfgoedapp</p> <p>Expertise in schrijven van subsidiedossiers</p> <p>Gunstige ligging van de Mijnstreek in de Euregio</p> <p>Educatieve pakketten voor lager en secundair onderwijs die actief gebruikt worden (ook goed netwerk opgebouwd!)</p> <p>Financiële slagkracht: kleine projecten van actoren groter/mooier maken</p> <p>Erfgoedcel als sterke communicator en verbinder van de streek (cf. o.a. brochure Erfgoeddag, Facebook, Instagram, ...)</p> <p>Uitbreiding naar meer deelnemende gemeentes</p> <p>Uitbreiding richting bovenlokale cultuurwerking</p> <p>Structurele ICE werking uitbouwen</p> <p>Herbekijken communicatiestrategie (op papier of digitaal?)</p> <p>Fierheid van de levendige en diverse bewoners van de streek bevorderen (Beringen vanuit expertise in Eisden) ism Gigos/RIMO/Stebo/... (rond armoede, migratie, jongeren, ...) voor erfgoedprojecten ihkv identiteitsvorming/sterker maken van deze doelgroepen</p> <p>Methodiek: digital storytelling</p> <p>Samenwerking met creatieve partners op C-mine</p> <p>Train-the-trainer/ambassadeurschap voor betere verspreiding methodiek mondelinge geschiedenis/educatieve pakketten</p> <p>ICE-werking uitbreiden, bv. mijnwerkerscultuur op lijst ICE ism spelers in de Euregio</p> <p>Nieuwe uitdagingen:</p> <p>plannenarchief Beringen en thesaurus uitwerken</p> <p>Ford/herbestemming van kerken</p>	BEDREIGINGEN	<p>Geen medewerker behoud en beheer meer: daardoor verloopt de verspreiding van de kennis/expertise over deze deelwerking eerder moeizaam. Gevolg is (relatief) slechte kennis in het veld over behoud en beheer.</p> <p>Naam van de organisatie kan voor sommige actoren een beperking lijken</p> <p>Relatief weinig kennis over digitalisering (ihkv inventariseringsprojecten)</p> <p>Teveel zelf willen doen</p> <p>Isolement van de andere C-mine actoren</p> <p>Nog geen collectiebeleidsplan voor het mijnerfgoed</p> <p>Uitbreiding naar meer deelnemende gemeenten (quid rode draad?)</p> <p>Nieuwe minister van cultuur? (of is dit eerder een kans?)</p> <p>Depot voor het (cultureel) mijn- en ander erfgoed</p> <p>Polarisatie in de maatschappij</p> <p>Onzekere toekomst erfgoedplus</p> <p>Roerend/onroerend erfgoed: kunstmatige opsplitsing</p> <p>Wegvallen provinciale ondersteuning voor cultureel erfgoedactoren</p> <p>Quid mentale verbinding tussen de mijnsites?</p> <p>Weinig professionele erfgoedactoren: discussie hierover want wat is professionaliteit? Is dit een echte bedreiging of ook een asset?</p> <p>Financiële zorgen van steden en gemeenten</p>

S T E R K T E S	<p>Financiële slagkracht: uitbreiding en verdieping eigen aanbod (bv. productie die één CC nooit zou kunnen doen, kan nu wel dankzij het samenwerkingsverband)</p> <p>Toeleiding naar moeilijkere genres</p> <p>Mogelijkheid tot spreiding van al bestaande eigen producties (bv. expo)</p> <p>Eigen logo/ eigen huisstijl > herkenbaarheid</p> <p>Partners in de vier deelnemende gemeenten kenden het samenwerkingsverband en deden er ook beroep op</p> <p>Kennisdeling, delen van expertise en good practices</p> <p>Beurtelings organiseren van grote evenementen die geïnitieerd worden vanuit Vlaams niveau, bv. Lokale Helden</p> <p>Bundeling van krachten, bv. uitwisselen van technici en materiaal</p> <p>Kwetsbaar cultuuraanbod komt meer tot zijn recht</p> <p>Delen van gezamenlijke ervaringen/problemen waar elk CC mee wordt geconfronteerd</p> <p>Uitbreiding bereikte doelgroepen: mensen met beperking, mensen in armoede, jongeren, kinderen met autisme</p> <p>Samenwerking met interessante externe partners zoals fABULEUS, Rasa, HetGevolg, Mals Vlees (Ingrid Dullens)</p>	Z W A K T E S	<p>Gezamenlijke folder met activiteiten heeft weinig zin/impact</p> <p>Culturele diversiteit in publiek en artiesten blijft moeilijk</p> <p>Te weinig rechtstreekse inbreng van externe partners (bv. Rimo)</p> <p>Uitwisseling publiek blijft moeilijk: bv. busvervoer vanuit drie andere gemeenten naar gemeente die gastheer was voor Lokale Helden was geen succes</p> <p>Te weinig scouting van lokaal talent</p> <p>Inspelen op lokale maatschappelijke context stond nog in de kinderschoenen</p>
K A N S E N	<p>Creatieondersteuning dankzij gezamenlijke samenwerking en uitwisseling van ideeën</p> <p>(Co-)productie met lokaal talent</p> <p>Lokaal talent koppelen aan gevestigde waarden</p> <p>Aangrenzende gemeenten met vergelijkbare bevolkingssamenstelling</p> <p>Schaalvergroting: extra groot netwerk van ook externe partners</p> <p>Ervaring CultuurCentraal is goed uitgangspunt/startpunt voor nieuwe samenwerking > expertise CC's Houthalen-Helchteren, Beringen en Leopoldsburg</p> <p>Cultuurcentra & gemeenschapscentra zijn de 'hubs' in het nieuwe samenwerkingsverband: zij hebben het personeel, infrastructuur, technische, organisatorische en promotionele middelen</p> <p>Transversaliteit: samenbrengen van goede projectideeën met lokaal talent</p> <p>Uitbouwen uitgebreid netwerk: nieuwe coördinator van de 'cultuurpoot' moet de 'spin' in het web zijn en connecties tot stand brengen</p> <p>Innovativiteit / digitalisering</p> <p>Samenwerking met erfgoed, crossover</p> <p>Nog beter inspelen op bestaande initiatieven: Lokale Helden, Kinderkunstendag, Poëzieweek</p> <p>Mogelijkheid om samen projecten in te dienen</p> <p>Klub Karbon: samenwerking CC's Genk, Heusden-Zolder en Houthalen (opstart sept. 2019) rond intercultureel programmeren en podium geven van lokaal talent met diverse achtergrond > uitbreiden naar andere gemeenten in de nieuwe IGS</p> <p>Op zoek gaan naar Europese subsidies/samenwerking</p> <p>Uitrol gezamenlijke UiTpas Midden-Limburg</p>	B E D R E I G I N G E N	<p>Schaalvergroting: 7 gemeenten in plaats van 4 cultuurcentra, te groot? Hoe efficiënt overleggen? Via werkgroepen? Op projectbasis?</p> <p>Elke gemeente zit toch met eigen eigenheid/eigen accenten</p> <p>Elke cofinancieringspartner telt het bedrag dat naar projecten in eigen gemeente gaat</p> <p>6 mijngemeenten én 1 gemeente zonder mijnverleden</p> <p>Ressentiment van verenigingen die vroeger ad nominatum door provincie werden ondersteund/'Reglementitis': te veel focus op nieuw reglement voor geven van subsidies vanuit € 100.000 cofinanciering</p> <p>Wegvallen maandelijks overleg van CultuurCentraal: CC's plooiën terug op zichzelf</p> <p>Te weinig doorstroming van info naar bv. directeurs/stafmedewerkers van CC's</p>

Conclusie

Beide projectverenigingen brengen hun jarenlange ervaring in bij de nieuwe projectvereniging. Die kan rekenen op het brede netwerk van organisaties, overheden en verenigingen waar projectvereniging Mijnstreek vandaag al mee verbindt. Ook hun expertise in het ondersteunen van die verenigingen op vlak van professionalisering en bijvoorbeeld het schrijven van subsidiedossiers, sluit aan bij de noden van de regio. De projectvereniging is een stabiele organisatie met de nodige slagkracht om een regierol op te nemen.

Kijken we naar de sociaal-demografische behoeften van Midden-Limburg dan is de inbreng van projectvereniging **CultuurCentraal** onontbeerlijk. Hun ervaring met sociaal-artistieke projecten, **good practices** en moeilijkere genres hebben we nodig om methodieken op te zetten voor kansengroepen.

Door hun krachten te bundelen is de nieuwe projectvereniging in staat de mensen in de regio te ondersteunen bij het vinden van hun identiteit, samenwerkingen op te zetten tussen en met verwachte en onverwachte actoren, verenigingen te versterken en (experimentele) creatieontwikkeling te initiëren.

FCRU

Hoe kwam de huidige aanvraag tot stand?

In 2017 bewoog er heel wat in het culturele landschap van Limburg en daarbuiten. Het was al aangekondigd dat de bevoegdheden betreffende cultuur zouden overgeheveld worden van het provinciale naar het Vlaamse niveau, en daarbij ook de middelen en het personeel.

Voor de herverdeling van die vrijgekomen middelen werkte men de voorbije jaren hard aan het nieuwe **decreet bovenlokale cultuurwerking**. In schoot van FARO, tijdens het **collega overleg Beleid (COP Beleid)** van de Vlaamse erfgoedcellen werd hier regelmatig over bericht. Erfgoedcel Mijn-Erfgoed van projectvereniging Mijnstreek volgde de ontwikkelingen rond het nieuwe decreet van nabij op.

Intussen merkte de Erfgoedcel ook een toename van het aantal **vragen naar inhoudelijke en financiële ondersteuning** van culturele verenigingen. Zij konden niet langer terecht op het provinciale niveau en het Vlaamse niveau bleek een brug te ver.

De voorbije jaren ondersteunde de Erfgoedcel **veel transversale en beleidsoverschrijdende projecten**. Verenigingen die ondersteuning vroegen, waren niet altijd typische (cultureel) erfgoedverenigingen. Vaak waren het verenigingen die de gemeenschap ondersteunen – bijvoorbeeld zelforganisaties, verenigingen actief in welzijn of buurtopbouwwerk - die een ad hoc erfgoedproject uitwerkten. Doel van deze projecten was meestal de identiteit en solidariteit binnen de betrokken gemeenschap te versterken.

Parallel aan deze ontwikkelingen, stelde minister Sven Gatz eind 2017 **Pieter Jan Valgaeren aan als cultureel aanjager voor Limburg**. Uit onderzoek bleek immers dat Limburgse cultuuractoren minder subsidieaanvragen indienen dan in de rest van Vlaanderen en dat van die aanvragen er minder worden gehonoreerd. Samen met Limburgse cultuurorganisaties, kunstenaars en overlegorganen formuleerde de **cultureel aanjager** aanbevelingen om dit te remediëren (cf. Veldanalyse – Focus op Limburg, 2018) .

Cultureel aanjager Pieter Jan Valgaeren sprak ook met projectvereniging Mijnstreek en stimuleerde om middelen aan te vragen voor Midden-Limburg. Tijdens gesprekken met stakeholders inventariseerden we de noden van de regio, identificeerden we (ad hoc) bovenlokale initiatieven en stelden we vast dat de dynamiek gewenst binnen het nieuwe decreet er eigenlijk al was. Dat het een kwestie was van het vuurtje aan te wakkeren.

In 2017 was er binnen ons werkingsgebied bovendien al een culturele samenwerking opgestart, projectvereniging **CultuurCentraal**. De gemeenten Beringen, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Zonhoven richtten een samenwerkingsverband op binnen het kader van het decreet lokale cultuurwerking. Speerpunten van deze werking: het afstemmen van cultuurcommunicatie en het opzetten van sociaal-artistieke projecten. Omdat het decreet lokale cultuurwerking uitdovend was, waren zij eind 2018 ook op zoek naar een manier om hun jonge werking verder te zetten.

Dus stapte projectvereniging Mijnstreek naar CultuurCentraal met **de vraag om samen te werken**: het gezamenlijk indienen van een dossier voor structurele middelen binnen het nieuwe decreet bovenlokale cultuurwerking. Het was inmiddels ook duidelijk dat de minister vooral **samenwerking** zou honoreren en we zouden elkaar toch niet beconcurreren in Midden-Limburg? Verder konden we onze financiële inbreng optimaliseren met meer partners aan boord.

De samenwerking leek logisch maar alle betrokken partijen moesten overtuigd worden. Bovendien liggen twee gemeenten, Leopoldsburg en Zonhoven, buiten het werkingsgebied van projectvereniging Mijnstreek. Gezien het korte tijdsbestek en het opstarten van een nieuwe legislatuur bij de betrokken gemeenten, was dat geen sinecure. Wie zou mee instappen? Mijngemeenten As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen droegen al bij voor de **erfgoedcelwerking** binnen het cultureel erfgoeddecreet. Wat zou de financiële impact zijn van een tweede bovenlokale werking?

Voor alle gemeenten was dit een pittige oefening. Instappen in een groter geheel, samenwerken met centrumsteden én kleine

Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse bestaat uit drie delen. In het eerste deel beschrijven we de culturele en andere relevante actoren in onze regio die we kunnen verbinden aan onze doelgroep en doelstellingen. Dit is geen volledige lijst van mogelijke partners, maar geeft een goed beeld van het aanwezige potentieel en dynamiek. Er is bijzondere aandacht voor partners waar al eerder mee samengewerkt werd of die werden benaderd in het kader van voorliggend beleidsplan. Het tweede deel is een sociaal-demografische beschrijving van onze regio met aandacht voor een aantal specifieke kenmerken. En in het derde deel gaan we dieper in op de troeven en noden van Midden-Limburg.

- 1. Beschrijving en positionering van de culturele actoren en andere relevante actoren**
- 2. Sociaal-demografisch profiel**
- 3. Specifieke noden en troeven van de regio**

01

Beschrijving en positio- nering van de culturele actoren en andere relevante actoren

De lijst van actoren waar we als projectvereniging Midden-Limburg mee kunnen en willen samenwerken is erg lang. Kijken we echter naar onze omgevingsanalyse en de doelgroepen waarop we met ons plan focussen, komen we tot een reeks relevante actoren om mee te verbinden.

Primaire doelgroepen van onze projectvereniging:

- Kansarme gezinnen met focus op kinderen die in kansarmoede opgroeien
- Personen met een migratie achtergrond
- Jongeren met schoolachterstand

Wat volgt is een overzicht van bestaande en potentiële partners. Onder de projectvereniging is ook een erfgoedcel actief, Erfgoedcel Mijn-Erfgoed. Deze werking heeft een bestaand netwerk van actoren en partners. Deze worden hier niet opnieuw expliciet vermeld, tenzij er een duidelijke link is met de bovenlokale cultuurwerking. Voor een volledig overzicht van deze actoren (musea, heemkundige kringen, onroerend erfgoedactoren etc.) verwijzen we naar het beleidsplan en de website van de Erfgoedcel.²

2 <https://www.erfgoedcelmijnerfgoed.be/erfgoedspelers/>

Vlaamse actoren

Onze nieuwe bovenlokale cultuurwerking schrijft zich in een Vlaamse context in. Hiervoor legden we al de nodige contacten met:

Steunpunt bovenlokale cultuurwerking: tijdens de opbouw van dit dossier stemden we op regelmatige basis af met de collega's van het steunpunt. We woonden informatiesessies bij en werkten mee aan de promotie van hun workshops over projectsubsidies. Op een van de workshops (in Genk) gaven we toelichting over onze ambities voor een structurele bovenlokale cultuurwerking. Hiermee legden we een goede basis voor verdere samenwerking met de aanwezige culturele actoren.

FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed: vanuit de erfgoedcelwerking kennen we FARO uiteraard al goed. FARO heeft een belangrijke rol gespeeld in het informeren over de mogelijkheden van het nieuwe decreet voordat het in voege trad. Vertegenwoordigers sloten daarom op regelmatige basis aan op onze vergadering van raad van bestuur en stuurgroep van projectvereniging Mijnstreek. Voorts is er bij FARO ook expertise aanwezig betreffende de omgang met diversiteit die in de cultureel erfgoedwerking van projectvereniging Mijnstreek in de herdenkingsjaren 2014 (Turkse en Marokkaanse migratie) en 2016 (Italiaanse migratie) aangewend werd.

Departement Cultuur, Jeugd en Media: voorzagen ons van advies rond de ontvankelijkheid van ons dossier.

Minderhedenforum: geeft de etnisch-culturele verenigingen in Vlaanderen en Brussel en mensen met een migratieachtergrond een stem. Als netwerkspeler brengt het Minderhedenforum zijn lidorganisaties samen en construeert gezamenlijk een brug naar overheid en externe spelers. Hiermee wil het Minderhedenforum beleidsmakers op verschillende niveaus informeren, overtuigen en impact op het beleid verwerven, op weg naar een open, democratische en solidaire samenleving. De erfgoedcelwerking binnen de projectvereniging werkte al eerder samen met deze partner in het kader van projecten rond Turkse en Marokkaanse migratie. Ook was er een uitgebreid traject rond woonwagengedragerserfgoed.

Passerelle vzw: erkende cultuureducatieve organisatie die kinderen en jongeren begeleidt en hen stimuleert om zich via dans, beweging, expressie en performance artistiek en persoonlijk te ontplooiën. Hiervoor biedt Passerelle workshops en projecten aan in heel Vlaanderen, zowel op school, als in de vrije tijd. Voor een aantal initiatieven is danservaring aangewezen, voor anderen hoeft het absoluut niet. Ondertussen bouwde Passerelle ook heel wat expertise

inzake werken met maatschappelijk kwetsbare jongeren op. Passerelle vzw heeft een ankerplek op C-mine (Genk) en werkte in het verleden reeds projecten uit met diverse lokale partners. Passerelle vertrekt vanuit jeugd maar legt de link naar de kunsten, welzijn en burgerzin. In het kader van dit dossier werd door Passerelle de missie en visie onderschreven en de intentie geuit om daaraan mee te werken.

Velocit – Turnwijik2020

SCWITCH: een coöperatie met sociaal oogmerk van, door en voor de socioculturele sector, ondersteunt organisaties in hun zakelijk beheer. Zo vormt SCWITCH een schakel in de keten naar een sterker middenveld. Door haar dienstverlening bouwt ze immers expertise op. En die deelt SCWITCH zo ruim mogelijk met haar partners. Om samen te bouwen aan een beleidscontext die organisaties versterkt in hun maatschappelijke ambities. Socioculturele organisaties zijn immers essentiële pijlers van onze samenleving. Ze nemen een unieke sleutelpositie in tussen burgers/gemeenschap (hun basis en bestaansredenen), de overheid en de markt. De drive en ambitie van SCWITCH is de versterking van die pijlers.

De twee volgende steunpunten hebben een werking die mooi aansluit bij onze rode draad. Ze werden nog niet actief betrokken bij onze werking maar we kijken uit naar hun expertise.

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting evalueert de effectiviteit van de grondrechten van de personen die in moeilijke socio-economische omstandigheden leven: recht op een degelijke huisvesting, recht op energie, recht op de bescherming van het gezinsleven, recht op sociale bescherming, recht op de bescherming van de gezondheid... Het organiseert hiervoor diepgaand overleg tussen de verenigingen waar armen het woord voeren, de OCMW's, de sociale partners, de beroepskrachten van de verschillende sectoren, de administraties... Op basis van deze werkzaamheden formuleert het aanbevelingen ten aanzien van beleidsverantwoordelijken.

Steunpunt diversiteit en leren beschouwt "omgaan met diversiteit" als een belangrijke hefboom om onze pluralistische en democratische samenleving te versterken en sociale rechtvaardigheid te bevorderen. Volgens het Steunpunt diversiteit en leren is het erkennen en benutten van diversiteit immers een voorwaarde voor effectieve interactie en communicatie tussen onderling verschillende groepen en individuen.

Verder denken we aan volgende Vlaamse initiatieven om mee te verbinden:

Cultuurconnect werkt aan digitale innovatie in kunst en cultuur. We willen hen actief gaan bevragen rond communicatie in de digitale wereld. (digitaal cultuurplatform) Hoe communiceren we best over onze nieuwe werking? Hoe brengen we potentiële partners met elkaar in contact?

Cultuurloket bevordert ondernemerschap en professionalisering in de Vlaamse cultuursector en toeleiding naar aanvullende financiering teneinde duurzaam ondernemerschap in de Vlaamse cultuursector te stimuleren en te ondersteunen.

Dēmos is een team nomadische kenniswerkers met thuisbasis in Brussel. Ze volgen maatschappelijke ontwikkelingen die de cultuur-,

jeugdwerk- en sportsector vormgeven en werken aan gelijkheid en participatie. Ze staan voor cultuur, jeugdwerk en sport die aansturen op maatschappelijke veranderingen en bouwen aan een meer open, inclusieve en democratische samenleving.

Arktos is een Vlaams expertisecentrum met afdelingen in de verschillende provincies voor kinderen en jongeren van 6 tot 25 jaar voor wie de aansluiting op school, werk en samenleving minder evident blijkt. Door hen met zichzelf en hun omgeving te verbinden worden ze versterkt in hun talenten en vaardigheden, in alle mogelijke levensdomeinen, daarnaast ondersteunen ze ouders, scholen, partners en overheden bij het omkaderen van deze kinderen en jongeren. In Limburg heeft Arktos haar kantoor in Hasselt, maar ze zijn actief over de hele provincie. Arktos weet hoe je jongeren in kwetsbare situaties best benadert. We schakelen hen dan ook voor deze expertise in.

oKo: sectorfederatie voor de professionele kunsten. Het is de belangenbehartiger, werkgeversfederatie en netwerkorganisatie van professionele kunstenorganisaties in Vlaanderen en Brussel. Hun leden leggen zich toe op de creatie, productie, spreiding en ondersteuning van participatie aan kunst. Gezamenlijk nemen ze standpunten in om correcte werk- en arbeidsvoorwaarden, een goed kunstenbeleid en een gunstig sociaal klimaat te bewerkstelligen.

Breedbeeld: ondersteunt, informeert, inspireert en verbindt iedereen in Vlaanderen die in zijn vrije tijd met fotografie, film en mediakunst bezig is. Ze helpen beeldenmakers groeien. Of ze nu fotograferen, Instagram hits scoren, kortfilms maken, virtual reality werelden ontwerpen of polaroidbeelden tevoorschijn wapperen.

CRAFTS. (lees: kraftspunt) is het landelijk erfgoedplatform voor (historisch en hedendaags) vakmanschap in Vlaanderen. Het Openluchtmuseum Bokrijk is hiervan de initiatiefnemer en centrale partner. Het platform zet vakmanschap als waardevol en divers cultureel erfgoed op de kaart en coördineert initiatieven in die richting. Dit platform is nog in de opstartfase, maar de contacten met initiatiefnemer Bokrijk zijn er.

Regionale actoren

Er zijn een aantal regionale actoren die de projectverenigingen vandaag al goed kennen en/of waarmee we graag in de toekomst zouden willen samenwerken. Het merendeel van deze partners is geïnformeerd over onze bovenlokale culturele plannen.

In de eerste plaats is er natuurlijk de bestaande erfgoedwerking:

Erfgoedcel Mijn-Erfgoed en haar uitgebreide netwerk in de **Limburgse erfgoedwereld**: de Erfgoedcel heeft in de voorbije 12 jaar veel vertrouwen opgewekt bij de eerder traditionele erfgoedspelers in de streek, gaande van heemkundige kringen en musea, naar Openluchtmuseum Bokrijk en het Mijnmuseum en IOED's binnen regionale landschappen. Ook de contacten bij vele

kerkfabrieken en moskeeën werden gelegd. Buiten de provincie zijn er ook goede contacten bij de expertisecentra actief in de erfgoedsector, zoals ETWIE, Packed/VIAA, Histories, Werkplaats Immaterieel Erfgoed, ...

Provincie Limburg (erfgoed) en Toerisme Limburg (toerisme): hebben ondanks het verschuiven van de provinciale cultuursubsidies naar het Vlaamse niveau een goed zicht op de werking en de noden bij de Limburgse verenigingen die vroeger door hen inhoudelijk en/of financieel ondersteund werden.

Hectaren van het Geheugen ©Stijn Anthonissen

Agentschap Integratie en Inburgering – afdeling Limburg: zet zich in voor een samenleving waarin iedereen, ongeacht herkomst of achtergrond, gelijke kansen krijgt. De erfgoedcelwerking van projectvereniging Mijnstreek had al eerder contact met de afdeling opleidingen van deze dienst in verband met het integreren van een erfgoedmethodiek in de 12-delige introductie cursus. Deze contacten kunnen voor de bovenlokale poot cultuur weer aangehaald worden.

Limburgs Volkskundig Genootschap: deze vereniging werkt rond volkscultuur in Limburg op een out-of-the-box manier. Ze werkten in het verleden al rond laagdrempelige onderwerpen zoals volkstuintjes, bermmonumenten en bijgeloof. Ze hebben voor de komende drie jaar een project in de pijplijn zitten rond het systematisch in kaart brengen van de hedendaagse volkse gebruiken in Limburg. Hiervoor werd een subsidieaanvraag ingediend bij de projectlijn van het decreet bovenlokale cultuurwerking (call: 15 mei 2019).

Stebo: de deskundigheid van Stebo zit in samenlevingsopbouw, buurtontwikkeling, wonen, werken, ondernemen, educatie en energiebeheer. Verder zijn ze getalenteerd in communicatie, coaching, procesbegeleiding, netwerking en projectwerk. Een hele brede werking met aandacht voor inclusie van zoveel mogelijk personen. Limburg is het primaire werkveld van Stebo, hun hoofdkantoor ligt in Genk. Vanuit de Erfgoedwerking werd er in het verleden al regelmatig met Stebo samengewerkt.

RIMO Limburg³ doet aan samenlevingsopbouw en brengt kwetsbare mensen samen. Ze werken met hen aan oplossingen voor de collectieve problemen die ze ervaren. Door kwetsbare groepen sterker te maken, en hen te stimuleren om zelf problemen aan te pakken. RIMO Limburg is initiatiefnemer van Trefpunt Armoede (zie verderop) en werkt aan gelijke onderwijskansen en onderwijsrechten voor kinderen en jongeren die geconfronteerd worden met achterstand en achterstelling op vlak van onderwijs (schoolopbouwwerk o.m. in Leopoldsburg).

Vormingplus Limburg⁴: creëren een breed gamma aan leerrijke praktijken voor volwassenen. Ze brengen mensen in hun vrije tijd

3 nu: SAAMO Limburg

4 nu: Avansa Limburg

samen en versterken hen, als gemeenschap, groep en individu. Ze omschrijven zichzelf als bruggenbouwers. Ze bundelen hun krachten met die van organisaties, burgerinitiatieven, steden en gemeenten.

Vzw Arbeidskansen: deze vzw heeft haar hoofdkantoor in As en groepeerd een aantal projecten die als voornaamste doel hebben het creëren van nieuwe kansen voor werkenden en werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit doen ze vooral door het opleiden tot en het zoeken of het aanbieden van (aangepast) werk. Hun projecten bestaan o.a. uit opleidingscentra, reguliere werkplaatsen, sociale werkplaatsen, lokale diensteneconomie en een dienstenchequesonderneming. Daarnaast is er ook nog het arbeidszorgproject voor mensen die niet meer of nog niet kunnen werken in een beschermde of reguliere werkplek. Hiermee willen ze het hele spectrum bereiken van mensen die, door omstandigheden, niet meer kunnen ingeschakeld worden op een activerende werkvloer tot mensen die, mits de juiste begeleiding, perfect kunnen functioneren op een reguliere werkplek.

LIKO (Limburgs Informeel Kunsten Overleg) verenigt en vertegenwoordigt de Limburgse organisaties en individuele kunstenaars van de professionele kunstensector en sensibiliseert de beleidsmakers, de betrokken actoren en de burgers voor de essentiële rol van kunsten in de maatschappij. LIKO verdedigt de ondernemers- en werkgeversbelangen van de professionele kunstensector in Limburg.

C-Takt: is een platform voor transdisciplinaire talenten, als fusieproject van de residentiële werking TAKT Dommelhof en de werkplaatsen van C-mine cultuurcentrum. Deze werkplaats is gegroeid vanuit de nood aan een plek waar kunstenaars in alle rust aan hun projecten kunnen werken.

B-Classic vzw: "Een sociaal laboratorium dat resulteert in zinderende voorstellingen. Het is een ontmoetingsplaats voor publiek en muzikanten met een dorpel die niemand doet struikelen" volgens Rick de Leeuw. B-Classic is gevestigd in Tongeren, maar streeft naar een intensieve live-beleving op diverse plekken in Limburg. Zo sloegen ze in 2018 voor het eerst zes dagen lang de tenten op in Genk, waar ze de lokale bevolking aan het woord lieten en in een klassieke context

aan de slag gingen met de multiculturele invloeden aldaar aanwezig (klassieke muziek werd gekoppeld aan rap en hiphop). In 2019 werd dit succesvol herhaald met de organisatie van een echte rap-opera.

Er zijn in de regio tal van **zelforganisaties** actief die personen van onder meer de Griekse, Marokkaanse, Turkse, Poolse en Italiaanse gemeenschap verenigen. Vaak zijn deze verenigingen aangesloten bij een koepelorganisatie zoals **AIF+**, **Unie van Turkse Verenigingen (UTV)**, **Turkse Unie van België (TUB)**, **Federatie van Marokkaanse Verenigingen (FMV)**, **Internationaal Comité Limburg (IC)** en **Associazione Cattolica Lavoratori Italiani (ACLI)**. Erfgoedcel Mijn-Erfgoed werkte sinds haar opstart in 2012 op regelmatige basis samen met deze partners, naar aanleiding van herdenkingsjaren 2014 (Turkse en Marokkaanse gemeenschap) en 2016 (Italiaanse gemeenschap). Deze organisaties kennen ook de (financiële) ondersteuningsmaatregelen van de Erfgoedcel.

Lokale actoren

Gemeentelijke actoren

In onze 7 gemeenten werken de meeste vrijetijdsdiensten op een geïntegreerde manier. Door deze integratie is er een samenspel van professionele krachten die werkzaam zijn in de gemeentelijke diensten, cultuur-en gemeenschapscentra en bibliotheken, en de vrijwilligers in de vele verenigingen.

Op lokaal niveau zal het samenwerkingsverband verbindingen leggen tussen de volgende gemeentelijke/stedelijke diensten:

Gemeenschapscentrum de Drieschaar (As);

CC Beringen, Cultuurcentrum Casino (Houthalen-Helchteren), CC Leopoldsburg: deze drie CC's werkten samen met gemeenschapscentrum Tentakel in Zonhoven sinds 2017 al structureel samen in CultuurCentraal (zie voorgeschiedenis);

De **C-mine site (Genk)** is een multidisciplinaire plek die diverse

voorzieningen die actief zijn op gebied van artistieke en creatieve creatie en presentatie bundelt: LUCA School of Arts, C-mine cultuurcentrum, C-mine designcentrum, C-mine toeristisch bezoekersonthaal en C-mine expeditie, C-mine crib, Studio Stockmans Blauw en Euroscop.

Vermeldenswaardig en actueel is ook **LABIOMISTA** in Zwartberg dat in juli 2019 opende. Het is een gezamenlijk initiatief van kunstenaar Koen Vanmechelen en stad Genk. Het park is een unieke bezoekerssite die een blik geeft in de wereld van Koen Vanmechelen en zijn denken rond biologische en culturele diversiteit, kunst, natuur en de wereld. Door zijn werk en zijn stichtingen geeft dit voor Genk aanknopingspunten om een vernieuwd beleid te ontwikkelen rond diversiteit en kosmopolitisme.

CC MUZE Heusden-Zolder: De werking van CC MUZE Heusden-Zolder kreeg in september 2019 een nieuwe dynamiek door de nieuwe inplanting op de voormalige mijnsite van Zolder. Verwantschappen tussen cultuur en erfgoed zijn hier zeer zichtbaar.

Cultureel centrum Maasmechelen: op dit moment zijn er grote werken aan de gang aan het Maasmechelse cultuurcentrum. Dankzij goedgekeurde FoCI (Fonds Culturele Infrastructuur) middelen krijgt het gebouw de nodige facelift. Eind november 2019 opent het verbouwde Cultureel Centrum opnieuw haar deuren.

Opvallend is dat er in 6 van de 7 gemeenten binnen de projectvereniging een volwaardig cultureel centrum met eigen(zinnig) programma is.

Verder zijn er de **7 gemeentelijke en stedelijke bibliotheken:** zo werkte de bibliotheek van Genk de voorbije jaren een interessant project uit. Binnen een innovatieve brede aanpak die als doel heeft het intergenerationeel en intercultureel samenleven binnen de nieuwe stedelijke bibliotheek van Genk te verbeteren, wordt een groep 'bibliotheekambassadeurs' aangesteld. Jongeren die zich verveelden en daarom zomaar wat rondhingen in de bib krijgen bepaalde verantwoordelijkheden: ze leggen o.a. aan leeftijdsgenoten de regels van de bibliotheek uit.

Andere belangrijke partners zijn de **integratiediensten/diensten sociaal welzijn/dienst Samenleven** in de 7 gemeenten. Binnen de projectvereniging Mijnstreek zijn er alvast vele positieve samenwerkingen met deze diensten opgezet en wordt er gebruik gemaakt van hun expertise.

Verder actief in de gemeenten en waardevol voor het samenwerkingsverband en de bijhorende doelstellingen:

- **Deeltijds kunstonderwijs** (gemeentelijke of stedelijke academie voor Muziek, Woord en Dans): deze actor heeft een goed zicht op het talent in de regio, maar bereikt niet altijd de getalenteerde kinderen of volwassenen in kansarmoede of met een migratieachtergrond.
- **Advies/participatieraden** rond cultuur, jeugd, ontwikkelings-samenwerking en senioren.
- **Buurtopbouwwerk**, vaak in de schoot van Stebo vzw of RIMO Limburg (zie regionale partners) en bijhorende buurthuizen en gemeenschapscentra.
- **Diensten lokale economie**

Onderwijsinstellingen

De verschillende onderwijsinstellingen in de 7 gemeenten zijn ook een belangrijke actor voor de bovenlokale cultuurwerking.

Binnen beide oorspronkelijke projectverenigingen is er goed zicht op de **lagere en secundaire scholen** in de regio met vaak een multi-culturele samenstelling. Ook met de opleiding Cultuureducator bij **PXL** en de Luca School of Arts zijn al een heel aantal jaren goede contacten en expertiseuitwisseling.

In september 2018 opende op het Thor Park te Genk de **T2-campus** met een aanbod voor studenten, jongeren, werknemers en werkzoekenden. Het is een gezamenlijk initiatief van VDAB, SYNTRA Limburg en de stad Genk. Doel is om technologische talentontwikkeling te

vergroten als basis voor ondernemerschap, economische groei en innovatie, en om de ongekwalificeerde uitstroom te verlagen.

Hogeschool PXL: 5 campussen in Limburg. De projectvereniging heeft tot nu toe vooral ervaring met samenwerken binnen PXL-education, onder meer een project rond meerstemmig erfgoed.

Luca School of Arts (Genk): is een kunsthogeschool met een ruime waaier aan professionele en academische opleidingen in audiovisuele kunsten en technieken, beeldende kunsten en vormgeving, interieurvormgeving, bouwkunde, productdesign, muziek en drama.

We breiden ons netwerk binnen het onderwijs verder uit en richten ons ook op **Deeltijds Kunstonderwijs, volwassenenonderwijs (CVO's)** en eventueel **buitenschoolse kinderopvang**.

De opportuniteiten van "Brede school" (<http://www.steunpuntdiversiteitenleren.be/themas/brede-school>), waarbij verschillende sectoren samenwerken om een brede leef- en leeromgeving te creëren voor kinderen met als doel maximale ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren, worden onderzocht.

Professionele creatieve partners

HETGEVOLG: dit beroepstheatergezelschap houdt haar werking in Turnhout maar maakt van het Kwartier IJzer in Leopoldsburg zijn hoofdzetel. HETGEVOLG creëert theaterprojecten met mensen uit de hele maatschappij zoals anderstalige nieuwkomers, kansarmen en jonge werkzoekenden. Binnen projectvereniging CultuurCentraal werd het project 'Opening Doors', een theatergroep voor mensen met een beperking, ondersteund.

Motives for Jazz vzw zorgt sinds 1997 voor een kwalitatieve jazzprogrammering in Limburg. CC MUZE speelt hierin al jaren een trekkende rol.

CIAP: is een huis voor actuele kunst dat vandaag nog gevestigd is in Hasselt, maar nieuwe huisvesting wacht hen in Genk. Op de C-mine site bouwen ze samen met **FLACC**, werkplaats voor beeldende

kunsten in Genk, aan een nieuwe gezamenlijke toekomst.

De Mijlpaal: deze kunstgalerie in Heusden-Zolder beoogt een dialoog te brengen tussen archeologie, etnologie en hedendaagse kunst.

VZW Mals Vlees (Beringen): is een theatercollectief dat diverse bewoners uit Beringen samenbrengt en met hen sociaal artistieke theaterprojecten uitwerkt, geïnspireerd op maatschappelijke lokale thema's die leven (onder leiding van dramacoach Ingrid Dullens).

Villa Basta doet aan creatieve expressie, en dat in de disciplines theater, beeld en media, dans en muziek, en ook de cross-over: elke mogelijke kruisbestuiving tussen deze disciplines. Het is aan de jonge kunstenaars om te bepalen en te ontdekken waar ze naartoe willen. Belangrijk is wel dat het eindresultaat in de eerste plaats bestemd is – en dus ook geschikt moet zijn – voor een jong publiek. Het hoofdkantoor van Villa Basta is gelegen in Hasselt, maar er worden ook structureel workshops aangeboden in Genk. Binnen de erfgoedwerking van Projectvereniging Mijnstreek werd er reeds samengewerkt.

Het Nieuwstedelijk: is het enige grote theaterhuis tussen Maastricht en Brussel en is het resultaat van de fusie tussen de Queeste (met thuisbasis Genk/Hasselt) en Braakland/ZheBilding uit Leuven. Op 19 juni jongstleden organiseerden ze hun eerste mecenaatsdiner in C-mine Cultuurcentrum en zetten zo de eerste voorzichtige stappen richting samenwerking tussen de (Limburgse) theaterwereld en het bedrijfsleven.

Stadstriënnale Hasselt-Genk: een multidisciplinair kunstenfestival dat om de drie jaar plaatsheeft en dat resoluut voor een bottom-up structuur kiest. Bestaande en nieuwe initiatieven worden versterkt door samenwerkingsverbanden met curatoren, privépartners en kunstinstellingen. Het clusteren van presentatie-, productie- en participatieprojecten resulteert in een dynamiek die alle kansen geeft aan reflectie en ontwikkeling.

Armoedeorganisaties

Trefpunt Armoede is een samenwerkingsverband van Limburgse armoedeverenigingen op initiatief van RIMO Limburg. Samen gaan ze de strijd aan tegen armoede. In het Trefpunt Armoede werken volgende verenigingen samen (de gemarkeerde organisaties zijn actief in het werkingsgebied van de projectvereniging):

- Anker – Heusden-Zolder
- Compagnie & Co – Lommel
- Cultuurclub – Hechtel-Eksel
- De Brug Hasselt vzw
- De Draaischijf – Beringen
- De Nieuwe Volksbond – Tongeren
- De Sfeer – Genk
- OnderOns – Sint-Truiden
- Ons Centrum – Leopoldsburg
- SOMA – Maasmechelen
- Warm Hart – Houthalen

Het Trefpunt Armoede werkt daarnaast nauw samen met de Limburgse Welzijnsschakels en wordt ondersteund door de werking van RIMO Limburg en de provincie Limburg. Alle bovenstaande organisaties streven, door het opzetten van concrete acties, naar een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt en in zijn waardigheid erkend wordt.

Aansluitend hierbij nog enkele andere initiatieven met een gelijkwaardige doelstelling ter illustratie:

Vincenciaans Centrum zoekt oplossingen voor praktische problemen van kansarmen. Door ondersteuning te geven bij basisbehoeften (voedselpakketten, tweedehandskleding, huisraad). Doelgroep zijn mensen met een leefloon, in budgetbegeleiding, allochtonen en illegalen. (Afdelingen in As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg, Maasmechelen)

Rap op Stap is een laagdrempelig reisbemiddelingskantoor voor

mensen met een beperkt budget. Veel mensen zijn niet aangesloten bij een sociale organisatie en de stap zetten naar zo een organisatie is soms te groot. Daarom bestaat Rap op Stap. Zonder lidmaatschap, zonder afspraak kan je er terecht voor zowel vakanties en daguitstappen als sport- en cultuuractiviteiten. De medewerkers helpen ook met het samenstellen van een budget en het uitzoeken van geschikt vervoer. Er zijn kantoren in Beringen, Genk en Maasmechelen.

Bovendien zijn er in 5 van de 7 gemeenten van de projectvereniging lokale samenwerkingsverbanden rond armoede waarin de vrijetijdsdiensten (cultuur, jeugd en sport), het OCMW en één of meerdere sociale organisaties de krachten bundelen. Er is zo'n **lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie** van mensen in armoede in Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen.

Buitenbeenpop ©Stijn Anthonissen

Enkele initiatieven gericht op andere kansengroepen in de aangesloten gemeenten

Buitenbeenpop is een openluchtfestival aangepast aan de specifieke behoeften en wensen van personen met een beperking in de meest ruimte betekenis van het woord. Muziek beluisteren, muziek maken, muziek bekijken en bewegen op muziek, het maakt zeker bij deze doelgroep emoties los. Buitenbeenpop vindt plaats in Leopoldsburg en vierde onlangs zijn 20-jarig bestaan.

't Weyerke is een dienstencentrum, een privé-initiatief, voor personen

met een beperking. Zowel kinderen als volwassenen kunnen er terecht in dag-, woon- of kortopvang. De voorzieningen van 't Weyerke zijn gelegen op verschillende locaties in de gemeenten Heusden-Zolder en Beringen.

Taalontwikkeling

Arte (Heusden-Zolder): een vereniging voor literatuur en kunst, organiseert culturele activiteiten zoals boekclubs in de bibliotheek of bij UTV. Doel is om woorden te laten verbinden en een ontmoetingsplatform te creëren.

Berenhuis (Heusden-Zolder): is een 3D belevingsruimte voor kijk, lees- en vertelplezier vol verhalen en kleurrijke schilderijen. Jong en oud leren op een speelse manier te genieten van kunst en cultuur. Een ontdekkingsstocht naar boeiende verhalen, leren luisteren naar elkaar, zelfs in een taal die je (nog) niet kent.

Kind en Taal vzw heeft als doel het verbeteren van onderwijskansen bij kinderen. Het aanbod focust zich op ouder-kind interactie, het bevorderen van de taal- en denkontwikkeling en opvoedingsondersteuning. De programma's zijn erop gericht om gezinnen te versterken en dragen bij tot sociale inclusie.

Vriend en taal is een project voor integratie van personen van buitenlandse afkomst. Conversatiegroepen ondersteund door vrijwilligers om te ontmoeten en Nederlands te praten. Door elke week te praten over gewone dingen zoals feesten, tradities, gezin, kinderen, werk.

Asielcentra

In **Heusden-Zolder** opende het Rode Kruis in 2009 opvangcentrum **De Bark** voor ongeveer 90 tijdelijke asielzoekers. Onderdak, maaltijden en veiligheid vormen de spil van de werking. Daarnaast is er een ruim aanbod aan dagelijkse activiteiten voor de volwassenen en de kinderen gedurende hun verblijfsperiode in het opvangcentrum.

FCRU

In **Houthalen-Helchteren** is sinds 2015 een tijdelijk opvangcentrum waar verzoekers om internationale bescherming terecht kunnen. Hier worden families en alleenstaanden opgevangen.

Recent opende in **Leopoldsburg** een tijdelijk asielcentrum. Er zullen in het centrum zowel gezinnen – met en zonder kinderen – als alleenstaanden van diverse nationaliteiten verblijven.

Verenigingen

Hier een (summiere) greep uit de sociaal-culturele/sociaal-artistieke verenigingen in de 7 aangesloten gemeenten. De volgende verenigingen hebben een werking die aansluit bij de missie en visie van de projectvereniging:

In Heusden-Zolder zet **vzw Solidariteit Jef Ulburghs** zich in voor kleinschalige basisinitiatieven in functie van vrede, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, verzoening en geweldloosheid. Stichting Jef Ulburghs wil een brug slaan tussen verleden (de sociale strijd van mijnwerkers van alle landen) en de toekomst. Zo wordt de 'kleine geschiedenis', een levend verhaal dat blijvend zal inspireren.

Tuinwijk 2020 in Eisden-Maasmechelen: wil een draagvlak creëren om een brede internationale waardering uit te bouwen voor de Eisdense Tuinwijk, de ParkCité en brengt hierdoor buurtwerking echt **to the next level**.

Het Vervolg vzw, www.hetvervolg.org, met hoofdzetel in Heusden-Zolder, is na de sluiting van de steenkoolmijnen ontstaan als projectencentrum dat nadacht en werkte aan een toekomst voor de streek. Ze werkten toeristische mijnstreekroutes uit, wisselden ervaringen uit met andere voormalige steenkoolregio's en organiseerden op regelmatige basis artistieke tentoonstellingen met sterke link naar het mijnverleden. Sinds 2015 is de structurele subsidie van Toerisme Vlaanderen weggevallen en draait hun werking op een laag pitje. De vrijwilligers van Het Vervolg verzorgen wel al sinds 2015 het onthaal van ZLDR Luchtfabriek en in 2018 werd door initiatiefnemer Paul Boutsen en Johan Veldeman een boek uitgebracht, "Diep" met gebundelde getuigenissen van bewoners van

de streek.

Ook zijn er tal van harmonieën, fanfares, koren en dansscholen actief in de regio en het zou ons te ver leiden om deze allemaal op te sommen. We plukken er een paar ter illustratie uit:

Koninklijke Harmonie Broederkring (Houthalen-Helchteren) realiseert in het najaar van 2019, in coproductie met CC Casino Houthalen-Helchteren en Exsultate van Heusden-Zolder een musical naar aanleiding van hun 125-jarig bestaan. Wat opviel in dit project (tijdens het bijwonen van de repetities) is de unieke samenwerking tussen “muziekmaatschappijen” uit verschillende gemeenten, de grote hoeveelheid jonge muzikanten en de professionele aanpak dankzij de tussenkomst van het CC. Een **good practice** om in het achterhoofd te houden!

Balletschool Veronique Lenaers (Genk) is wellicht de sterkste en meest professionele balletschool in Limburg. Dankzij de gedegen aanpak van Veronique Lenaers zelf, kunnen sterke leerlingen zelfs doorgroeien naar professionele dagopleidingen.

Het **Regenboogkoor** (Genk) is een initiatief van de dienst Gelijke Kansen en Diversiteit van stad Genk. Alle Genkenaren zijn er welkom, ongeacht de afkomst of kennis van het Nederlands. Deelnemers kunnen er hun Nederlands oefenen, terwijl ze samen zingen en muziek maken. In een ongedwongen een aangename sfeer leren verschillende deelnemers elkaar kennen en begrijpen.

Koor en Stem Limburg ondersteunt koren en zangers, brengen zingende mensen samen, promoot het koorleven en doet dat met een open vizier en frisse blik op de toekomst. Om de 2 jaar wordt de Internationale Koorwedstrijd Vlaanderen georganiseerd, de voorbije 30 jaar vond deze steeds in het CC van Maasmechelen, in 2019 wijkt deze voor de eerste maal uit naar C-mine, Genk.

In het bijzonder voor (kwetsbare) jongeren lopen er in elk van de aangesloten gemeenten initiatieven of zijn er plekken waar ze terecht kunnen. Met een aantal onder hen is er reeds contact of samenwerking geweest. Hieronder enkele voorbeelden van deze werkingen:

Jeugdcentrum Rondpunt 26 is hét centrum voor jongeren in Genk. Jeugd Genk werkt hier aan het jeugdbeleid, maar ook partners zoals OverKop, JAC en Villa Basta hebben hier een plekje.

Vzw GIGOS in Genk is er voor alle kinderen, tieners en jongeren die minder kansen krijgen in de maatschappij. Ze werken aan sociale weerbaarheid, zelfontplooiing, bewustwording, positieve belevings- en experimenteerruimte en het welzijn van het individu. In de schoot

van GIGOS is er ook **atelier Zwiep**, oorspronkelijk ontstaan met als opzet werkzoekende jongeren via onder meer fotografie bepaalde attitudes bij te brengen. Ondertussen werd niet alleen het procesmatige van deze werking belangrijk, maar zeker ook een kwaliteitsvol resultaat.

Nei Tred vzw: organiseert educatieve en coachende activiteiten voor diverse publieksgroepen met het oog op persoonlijke en/of professionele

ontwikkeling, zowel op individueel vlak als in groep/teamverband; Conceptualiseren en aanbieden van muzische vormen aan diverse publieksgroepen waarbij 'creativiteit' als middel fungeert in het tot uiting brengen van en vormgeven aan bepaalde gedachten; gevoelens en gedragingen die positief bijdragen aan het zelfbeeld en in relatie tot het beeld tegenover anderen.

AFF Genk: alternatief muziekfestival dat sterk op ecologie en duurzaamheid inzet. Zo mag elke bezoeker die drie lege batterijen meebrengt, gratis binnen. In ruil hiervoor plant Bebat, de firma die de batterijen komt ophalen, bomen. Naast de zorg voor een proper

Bella Ciao © Art27 vzw

milieu zit ook het sociale in het DNA van het festival. Het sociale engagement komt tot uiting met een nieuwe project: 'nAFFt!'. 'Naft' of brandstof staat voor energie, en die geven ze door aan jongeren uit kansarme en kwetsbare gezinnen. Dit doen ze door 5 sociale projecten gericht op jongeren met gedrags- en emotionele problemen (kookworkshops), tienerjongens met een moeilijke thuissituatie (ondersteuning bij op- en afbouw van het festival), jongeren uit de Genkse wijken (hiphopproject), jonge vluchtelingen en anderstalige nieuwkomers (vrijwilligerswerk en taalontwikkeling) en meisjes (weerbaarheidstraject).

Jong East vzw is een onafhankelijke beweging uit Houthalen-Helchteren die liefde, tolerantie en respect wil verspreiden in samenleving. Bouwen regionaal bruggen tussen de verschillende gemeenschappen en oefenen een brugfunctie uit tussen lokale actoren, partnerorganisaties en het beleid. Ze dragen onderzoek en activisme hoog in het vaandel.

HJ (Humanistische Jongeren) is een jeugdvereniging in Leopoldsburg met een ruim aanbod aan activiteiten voor kinderen, jongeren en 18-plussers. Ze dagen jongeren uit om vrijuit te spelen en nieuwsgierig naar de wereld te kijken.

Vzw Thebe (Maasmechelen) is een jeugd welzijnswerk organisatie in Maasmechelen. Thebe besteedt extra aandacht aan kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie en creëert een vrijetijdsaanbod op maat.

Verder zijn er uiteraard in alle aangesloten gemeenten **jeugdbewegingen** actief. Zij werden eerder al ad hoc benaderd in het kader van diverse projecten (zowel door Projectvereniging Mijnstreek als CultuurCentraal).

(Amateur)kunstenaars

De lijst van het vele amateur- en professioneel creatief talent actief in onze regio is lang. Ze allemaal een plaats geven in deze opsomming is niet handig. Maar ze zijn er en we kennen ze. Met volgende artiesten werkten de projectverenigingen al projecten uit:

Willy Van Parijs, Staf Timmers, Linde Hermans, Patrick Ceyskens, Katja Noelmans, Marc Milissen, Pollie Gregoor, Roosje Chini, Hans Put, Marijke Henkens, Julia Berger, Julio Colomo, Arturo Bellini en Rocco di Turi en Lieven Cambré.

Groene energie en duurzaamheid, bedrijvigheid en ondernemerschap

Momenteel loopt een ontwerpend onderzoek naar een aantal strategische ontwikkelingszones voor de verbinding tussen de mijnsites waarin de stad Genk zich verder kan profileren als stedelijke duurzame en groene stad. Het project **'Kolenspoor'** onderzoekt hoe het oude traject de strategische gebieden Ford, LABIOMISTA, C-mine en Thor kan verbinden en koppelen aan het Limburgse complex van herbestemde mijnterreinen. Tegelijkertijd worden actoren in kaart gebracht die een samenwerking en een stedelijke dynamiek tot stand kunnen brengen. Dit oude tracé kan terug betekenis geven in de domeinen recreatie, landschapsbeleving, energie, circulaire economie en voedselproductie.

Greenville, incubator voor cleantech en circulaire economie

in Limburg. Greenville is hét centrum voor bedrijven die gaan voor een duurzame impact, het is méér dan een werkruimte. Het is een speelterrein voor ambitieuze ondernemers die willen werken in een omgeving die inspireert tot innovatie. Voor bedrijven die focussen op verduurzamen en vergroenen van de economie. Voor vernieuwers

Bella Ciao ©Art27 vzw

en probleemoplossers, met ruimte voor experimenten, netwerken en groeien.

THOR park is een hotspot voor technologie, energie en innovatie op de voormalige mijnsite van Waterschei. Het is de aanjager voor de technologische innovatie op gebied van bedrijvigheid/ondernemerschap en stedelijke ontwikkeling. Thor huisvest organisaties zoals EnergyVille en de T2-Campus (zie onder onderwijs).

De voormalige mijnsite van Beringen wordt onder de noemer **be-MINE** herbestemd als toeristisch-creatief project. Stedelijke functies als wonen, werken en winkelen worden daarbij evenwichtig met elkaar vervlochten, met o.a. avonturenberg, klimmuur, duiktoren, winkelcentrum, toerisme, zwembad.

Uniek voor onze regio is ook de Limburgse Reconversie Maatschappij (**LRM**) die in 2019 25 jaar bestaat. Het is een investeringsmaatschappij die economische groei in Limburg ontgint en stimuleert. Ze zorgen voor een stevige basis zodat bedrijven en projecten die jobs in Limburg creëren kunnen groeien. De financiële middelen en expertise zorgen, samen met de troeven van Limburg, voor een unieke voedingsbodem en ze zijn als dusdanig betrokken bij een heleboel reeds vermelde initiatieven (onder meer be-MINE, THOR park, C-mine crib, Greenville).

Evidente partners in de zoektocht naar verbinding tussen economische en sociaal-menselijke doeleinden zijn **VOKA Limburg** en **UNIZO Limburg**.

02

Sociaal- demografisch profiel

Op maatschappelijk⁵ vlak kent Midden-Limburg een aantal pittige uitdagingen. Om aan cultuurparticipatie te kunnen doen, zullen we eerst drempels als superdiversiteit, tewerkstelling, onderwijs, taalachterstand en (kinder)armoede moeten erkennen. Anderzijds kan cultuurparticipatie natuurlijk ook net een hefboom zijn om bepaalde drempels te helpen wegnemen. De historische omslag van landelijk naar stedelijk gebied die onze regio moest maken en de bijhorende instroom van migrantengroepen zorgen vandaag voor een aaneenschakeling van problemen en aandachtspunten.

Kijken we naar het sociaal-demografisch profiel van de projectvereniging Midden-Limburg dan zien we zeven gemeenten met een ander profiel. Zeven verschillende gemeenten die toch te maken hebben met dezelfde problematieken.

Volgens de gebiedsindeling van Belfius hebben de gemeenten van Midden-Limburg volgend profiel: woongemeente met vergrijzende bevolking (**As**), gemeente met groter bevolkingsaantal en economische activiteit (**Beringen, Heusden-Zolder en Houthalen-Helchteren**), grote en regionale stad (**Genk**), goed uitgeruste gemeente met toenemend aantal jongeren (**Leopoldsburg**) en goed uitgeruste gemeente met vergrijzende bevolking (**Maasmechelen**).

Om de uitdagingen van de regio te duiden, onderzoeken we de situatie op vlak van bevolking en diversiteit, tewerkstelling, onderwijs en armoede.

⁵ Dit onderdeel is gebaseerd op informatie aangeleverd door de gemeenten in het intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Bevolking⁶

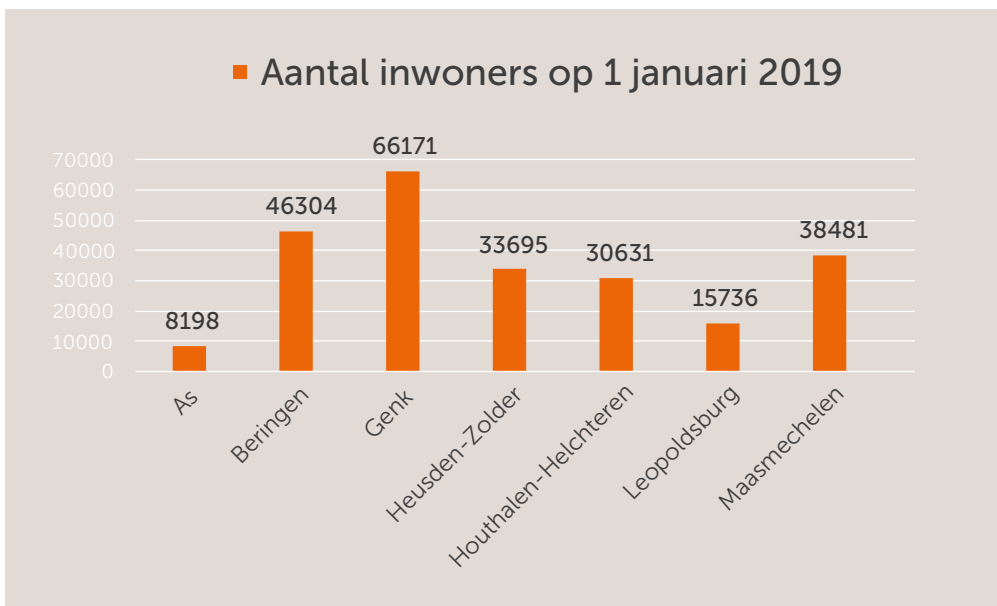
De gemeente **As** is het kleine broertje met 8.198 inwoners, de stad **Genk** telt er 66.171. En ondanks het verschil in grootte worden beiden geconfronteerd met een vergrijzende bevolking. Alle partners van de projectvereniging zien het aantal inwoners ouder dan 65 jaar stijgen. Prognose voor de volgende twintig jaar is dat dit cijfer blijft stijgen. Het aantal zorgvragen zal stijgen, de gemeenten zullen rekening moeten houden met een aanzienlijke vergrijzing de komende jaren. En met een daling van de actieve bevolking.

Maar ook de samenstelling van de huishoudens wordt meer divers. Er ontstaan nieuwe woonvormen en het aantal eenoudergezinnen

neemt toe, wat een invloed heeft op de kansarmoede. Er zijn grote verschillen in leefstijl en gezondheid, gerelateerd aan de sociaal-economische status tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

Specifiek voor de gemeente **As** is dat het vrij traditionele gemeente is met een ouder wordende bevolking. **Beringen** vergrijst ook maar het aantal jongeren groeit dankzij de

geboortes in de nieuwbouwwijken. Het aantal inwoners in **Genk** stijgt

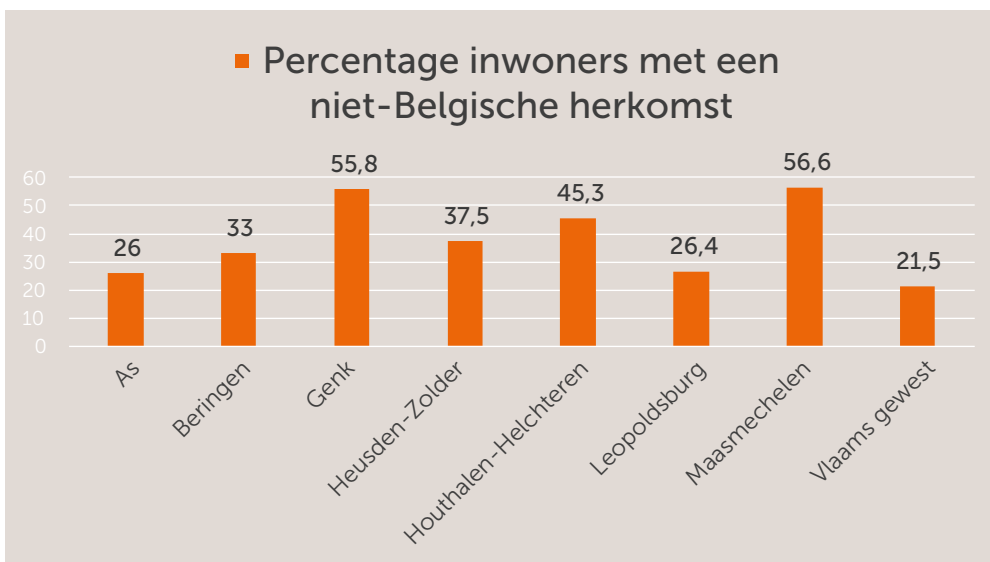
⁶ https://www.ibz.rnm.fgov.be/fileadmin/user_upload/fr/pop/statistiques/population-bevolking-20190101.pdf

heel geleidelijk. Die groei ligt lager dan in de rest van de provincie en het Vlaams gewest. Ondanks de jonge bevolking in **Heusden-Zolder** daalt ook in die gemeente de actieve bevolking. **Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Maasmechelen** volgen dezelfde lijn maar zien een grotere uitdaging in de stijging van het aantal inwoners van buitenlandse origine.

Diversiteit⁷

Het meest kenmerkende element aan de demografische gegevens is het aandeel van de bevolking met een niet-Belgische achtergrond. Het percentage van inwoners met een niet-Belgische achtergrond ligt

bij alle gemeentes van Midden-Limburg hoger dan het gemiddelde van het Vlaams gewest. Maar binnen de regio zijn er opnieuw verschillen.

Zowel **Genk** als **Maasmechelen** zijn majority-minority cities waar het aandeel inwoners met een niet-Belgische achtergrond in de meerderheid is. Ook **Houthalen-Helchteren** flirt met de grens van 50%. In 2000 woonden er

68 verschillende nationaliteiten in **Genk**, vandaag zijn dat er 103. De culturele diversiteit neemt nog altijd toe met meer nieuwe burgers uit diverse landen. Door de verandering in herkomst van migranten over de jaren heen, stijgt de diversiteit in de allochtone bevolking.

⁷ <https://limburg.incijfers.be/dashboard/dashboard-2/-nationaliteitenherkomst/>

De gemeenten richten zich sterk op integratie, het opvangen van inwoners van buitenlandse origine vergt specifieke methodieken. Daarnaast stijgt ook de vraag naar het aantal sociale huurwoningen en groeit het aandeel van de bevolking met een lager inkomen. Zij lopen het risico op tekorten op een of meer levensdomeinen.

De combinatie van vergrijzing en verkleuring brengt bovendien specifieke uitdagingen met zich mee.

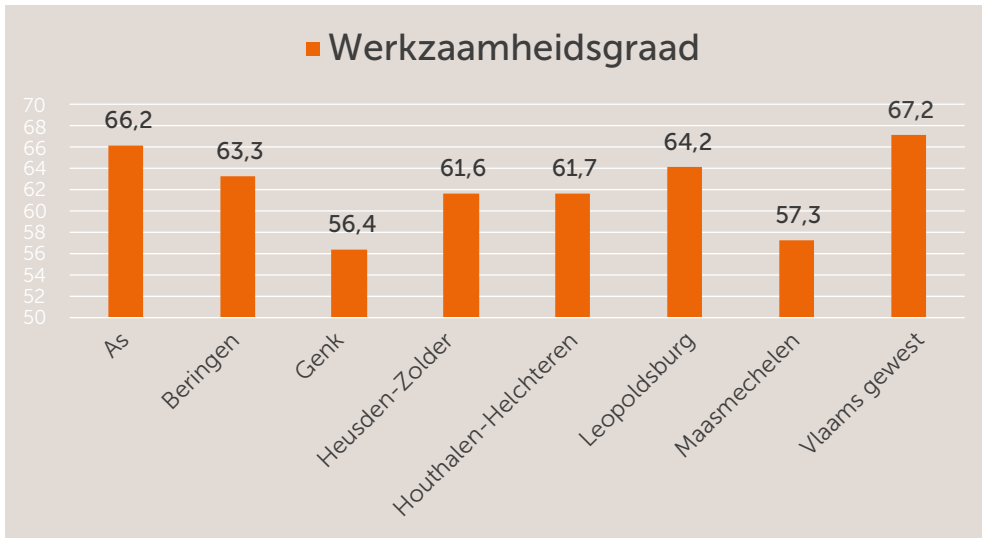
Tewerkstelling⁸

Ook op vlak van tewerkstelling zijn er verschillen tussen de partners van het samenwerkingsverband. In gemeente **As** werkt bijna 90% van de inwoners buiten de grenzen van het grondgebied. Een gemeente van pendelaars dus. In **Beringen** kwamen er de voorbije jaren heel wat bedrijven bij. Het grote aantal vacatures heeft een positieve invloed op de werkloosheidscijfers, die in Beringen fors lager liggen dan in de rest van de provincie. Wel is de jeugdwerkloosheid met 18% nog relatief hoog.

In **Genkse** wijken met een groot aandeel kwetsbare bewoners is het belangrijk om te blijven focussen op sociaaleconomische fenomenen zoals werkloosheid, opleidingsniveau en ongekwalificeerde uitstroom. Het aandeel langdurig werkzoekenden daalt momenteel maar dit fenomeen is erg conjunctuurgevoelig. Na de sluiting van FORD nam zowel de jobratio, de jobcreatie als het aantal jobs sterk af. De werkzaamheidsgraad ligt met 56,4% ver onder het Vlaamse gemiddelde.

Heusden-Zolder scoort op vlak van actieve bevolking beter dan andere ex-mijngemeenten. De gemeente telt minder langdurig werkzoekenden en relatief meer jongere werklozen. Door het stijgend aantal zelfstandigen, het stijgend aantal ondernemingen, een volledige invulling van industriezones, uitbreiding van het ziekenhuis en het succes van de dienstencheques, steeg het aantal jobs.

In **Houthalen-Helchteren** daarentegen ligt de werkzaamheidsgraad

een stuk lager, net zoals het gemiddeld inkomen per inwoner. Dit wijst er mogelijk op dat meer gezinnen in Houthalen-Helchteren met sociale en financiële problemen te maken krijgen.

In **Leopoldsburg** maakt het aantal niet-werkende werkzoekenden een lichte positieve beweging tegenover de beroeps-

bevolking. De gemeente telt een hoger aantal tewerkstellingen in tijdelijk dienstverband.

Tewerkstelling is een groot probleem bij de inwoners van **Maasmechelen** met een tewerkstellingsgraad van 57,3% tegenover 67,2% in de rest van het Vlaamse gewest.

Onderwijs: uitstroom en taalbeheersing

In **As** stroomt 76% van de 18-jarigen door naar het hoger onderwijs. Het globale percentage doorstromers ligt veel hoger in vergelijking met de rest van de provincie (59%). Voor de andere gemeenten van het samenwerkingsverband geldt dit niet. In **Beringen** heeft ongeveer een kwart van de kleuters een andere thuistaal en heeft een op de acht leerlingen (in sommige wijken loopt dit op tot een op vier) schoolse vertraging. **Genk, Heusden-Zolder, Leopoldsburg en Maasmechelen** worden met dezelfde problematiek geconfronteerd.

Opleiding en onderwijs zijn een belangrijke stap naar een kwaliteitsvol leven met voldoende ontplooiingsmogelijkheden. Een andere thuistaal en taalachterstand zijn cruciale oorzaken voor

schoolse vertraging of het niet behalen van een diploma. Het is een uitdaging om initiatieven te ontwikkelen op langere termijn die een kansrijke uitstroom van het secundair naar het hoger onderwijs en arbeidsmarkt geven. Want een schoolachterstand laat zich voelen in de werkloosheid. De gemeenten die de minst goede onderwijsrapporten kunnen voorleggen zijn ook in de werkzoekendenstatistieken de koplopers.

Kinderen waarvan de moeder een laag opleidingsniveau heeft en in een gezin leven dat een studietoelage ontvangt, maken meer kans op een risicoloopbaan⁹. Maar ook het aantal 25-plussers zonder diploma secundair onderwijs is groot. **Genk** heeft daarom een aanbod aan volwassenenonderwijs gericht op de stad en omliggende gemeenten. In vergelijking met andere centrumsteden ligt het gebruik hiervan lager.

Er is dus het probleem van vertraagde schoolloopbaan waarbij taalachterstand bij kinderen als belangrijke hindernis kan geduid worden. Verder is er de ongekwalificeerde uitstroom waarbij steeds meer 25-plussers zonder diploma secundair onderwijs op de arbeidsmarkt terecht komen.

Bovendien is het algemeen aanvoelen rond vele 'oudkomers' (tweede en derde generatie met andere herkomst) dat er sprake is van een problematische, beperkte taalvaardigheid. Een te beperkte en/of vrijblijvende inburgering gekoppeld aan een gesegregeerde woonsituatie en een te geringe participatie aan de arbeidsmarkt of het bredere maatschappelijke leven, waaronder cultuur, liggen daaraan ten grondslag en worden er verder door versterkt. Anderzijds stellen de gemeenten vast dat een aantal anderstaligen geconfronteerd wordt met een beperking in hun vermogen een nieuwe taal te verwerven. Net voor die groep is het belangrijk voldoende ondergedompeld te worden in taalrijke omgevingen waar oefenkansen zich aanbieden.

9 Men spreekt van een risicoloopbaan in het secundair onderwijs wanneer een leerling twee jaar blijft zitten in het ASO en TSO of één jaar in het BSO.

Armoede¹⁰

Het aantal huishoudens dat in Vlaanderen in armoede leeft, neemt toe. Eenoudergezinnen, alleenstaanden tot 65 jaar, lager opgeleide hoofdkostwinnaars en niet-westerse huishoudens lopen het grootste risico. Er is ook een groeiende kloof tussen maatschappelijke sterkere

en zwakkere groepen wat zich uit in een wij-zij-denken en -handelen, beperkte integratie, overheersende aanwezigheid van religie, beperkte participatie en beperkte betrokkenheid van kansarme groepen.

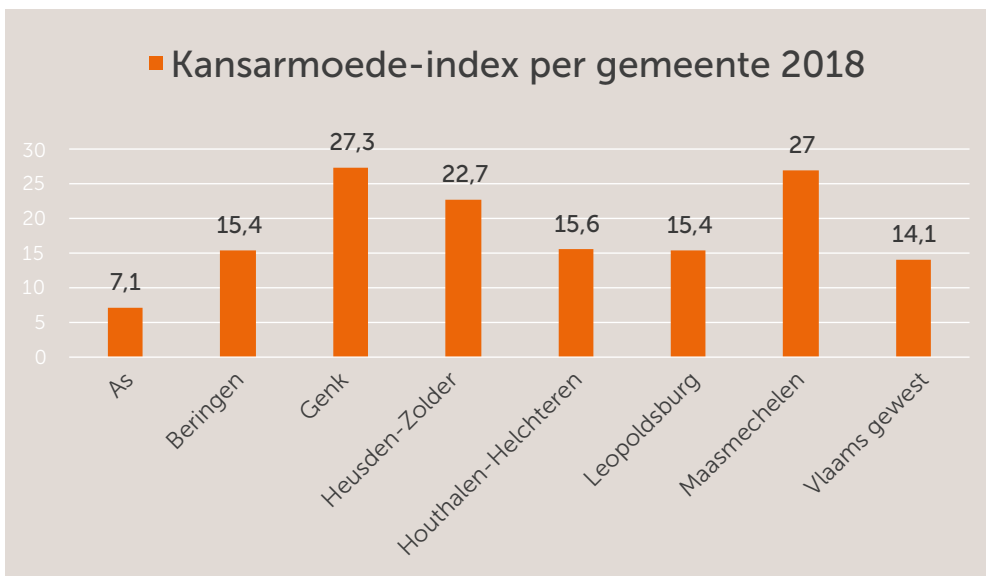
In **Genk** wordt 30% van de kinderen geboren in een kansarm gezin. Het gemiddelde op Vlaams niveau is 14%. Kansarmoede is erg gekleurd. In ruim 50% van de gezinnen

waar een kind in armoede geboren wordt, is de moeder van niet-EU afkomst. In **Heusden-Zolder** is dit bij 70% van de geboorten het geval. Deze kinderen maximale kansen bieden is een van de belangrijkste uitdagingen.

In **Leopoldsburg** verdubbelde het aantal personen met een leefloon op drie jaar tijd. Net zoals het aantal mensen met betalingsmoeilijkheden, het aantal geplaatste budgetmeters en afgesloten aansluitingspunten voor elektriciteit en aardgas.¹¹

¹⁰ <https://www.kindengezin.be/cijfers-en-rapporten/cijfers/kansarmoede/gemeentelijk-niveau/>

¹¹ Jaarverslag 2017 Sociaal Huis Leopoldsburg – Stadsmonitor editie 2018 - <https://limburg.incijfers.be/databank>

Overal neemt het aantal personen met een voorkeurstarief in de ziekteverzekering toe.

Culturele voorzieningen en cultuurparticipatie

De inwoners zijn tevreden met de culturele voorzieningen en dienstverlening. De Genkenaar is zelfs uiterst tevreden. Uit de stadsmonitor blijkt dat een tevredenheid van 88% van de bevolking het hoogst is van alle centrumsteden. Bij de andere partners schommelt dat rond de 75%.¹²

Lokale besturen hebben een belangrijke regierol in het realiseren van een breed en geïntegreerd opvang- en vrijetijdaanbod, huistaakbegeleiding en buurtjeugdwerk voor een inclusieve woon- en leefomgeving. Bibliotheek, cultuur, jeugd, sport, recreatie en toerisme zijn laagdrempelige kanalen om een inclusief samenlevingsmodel te realiseren. Door toegankelijkheid in brede zin te vergroten.

In de regio is een uitgebreid aanbod op vlak van cultuur. Voorstellingen, expo's, cursussen (avond- en dagcursussen, kinder- en jongerencursussen), een erfgoedbeleid en een amateurkunstenbeleid.

Het verenigingsleven bleef de laatste jaren gelijk al zien we wel een verschuiving in het soort verenigingen. Nieuwkomers zijn meestal kleine verenigingen zonder overkoepelende structuur. Alle verenigingen hebben nood aan jonge meewerkende bestuursleden en actieve vrijwilligers.

12 <https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/tevredenheid-over-culturele-voorzieningen>

LECRU

03

Specifieke noden en troeven van de regio

Drempels wegwerken om kansengroepen actief te laten participeren staat met stip op één als we kijken naar de uitdagingen in onze regio. Lokaal talent zichzelf doen ontplooiën door in te zetten op talentontwikkeling en werken aan gemeenschapsvorming om identiteit te versterken en gemeenschap te verbinden is ook een belangrijk aandachtspunt. Bovendien hebben de lokale verenigingen en culturele actoren behoefte aan professionalisering en bijkomende middelen om hun maatschappelijke rol ten volle op te kunnen nemen.

Noden van kansengroepen

Als samenleving zoeken we antwoorden op de gevolgen van de superdiverse samenleving. Hoe we omgaan met arbeidsparticipatie, taalproblemen, onderwijs en gekleurde (kinder)armoede. In de regio stellen we vast dat naast die multiculturaliteit het wij-zij-denken groeit.

In heel wat wijken nemen tegenstellingen zoals moslim of niet-moslim, Turks of niet-Turks, sociaaleconomisch zwak of sterk toe. Ook bouwt een kleine groep hun identiteit eenzijdig op rond één onderscheidend aspect, denk aan etniciteit, geloof of taal. Zij sluiten zichzelf meer en meer af voor het geheel.

Ook de discriminatie neemt nog altijd toe. Het aantal meldingen bij het lokaal contactpunt van UNIA stijgt. En de meldingsbereidheid ligt nog altijd te laag. Het grootste deel van de meldingen is gebaseerd op raciale discriminatiegrond.

Er is behoefte aan (culturele) solidariteit die de eigenwaarde en identiteit versterkt als dam tegen (kans)armoede.

Er is behoefte aan een model dat **drempels voor cultuurparticipatie rond mobiliteit, prijs en aanbod bij specifieke doelgroepen verlaagt**. Ook **sociaal-artistieke projecten** dragen bij aan het verlagen van drempels. Er is behoefte aan een platform waar makers ervaringen uitwisselen, hun projecten delen en projectmatig of structureel een samenwerking kunnen opzetten volgens deze methodiek.

Mensen uit een kansarme omgeving vinden vaak de weg niet naar het reguliere cultuuraanbod. Ze komen zelden toe tot het zelf creëren van cultuurproducten, er is geen ruimte om hun talenten te ontwikkelen. Door bewust in te zetten op **talentontwikkeling** geven we lokaal talent de mogelijkheid om boven zichzelf uit te stijgen: een keten vormen van talent ontdekken tot coachen en doorverwijzen naar lokale en bovenlokale actoren, een makersnetwerk, masterclasses inrichten en lokaal talent in contact brengen met professionele

kunstenars. Met een bovenlokaal podium voor jong talent of voor bijzondere ideeën kunnen we de deur openzetten voor innovatieve, experimentele en vernieuwende projecten.

Er is behoefte aan projecten die **identiteit versterken en de gemeenschap verbinden**. Aan een instrument als middel tegen achterstelling, discriminatie, verminderde kansen, segregatie en polarisering. Projecten die gemeenschapsvorming verstevigen kunnen hier een antwoord op zijn. Cultuur is een van de sleutels om enerzijds artistieke uitsluiting tegen te gaan en anderzijds om verbindende, gemeenschapsvormende activiteiten op te zetten.

Bovenlokale noden¹³

Ook de Limburgse cultuuractoren kampen met moeilijkheden. Op vraag van minister Gatz maakte Pieter Jan Valgaeren het rapport 'Veldanalyse – focus op cultuur in Limburg'. Het rapport bevat concrete werkpunten en aanbevelingen voor het culturele veld en beleidsmedewerkers en -makers. Het spoort het werkveld aan om zelf aan de slag te gaan. De aanbevelingen zijn praktisch en het resultaat van bevragingen, suggesties van het veld en inzichten uit data-analyse. De analyse gemaakt in het rapport geldt ook voor de culturele actoren in Midden-Limburg. Met onze bovenlokale werking focussen we op volgende aanbevelingen:

Labofunctie inzake sociaal-artistiek werk

Nieuwe modellen, vernieuwde inzichten en originele producties in sociaal-artistiek werk kunnen de motor zijn van een meer inclusief productie- en creatiebeleid dat cross-sectoraal tot interessante dynamieken kan leiden.

Bovenlokaal cultuurbeleidsplan en communicatie

Een bovenlokale benadering voor cultuur is zowel voor de sector als voor de steden en gemeenten noodzakelijk. Een duidelijke positionering van functies en expertise van de aanwezige organisaties dient hiervoor te worden verduidelijkt. In deze oefening moet men

13 Valgaeren, P., Veldanalyse – focus op Limburg. 2018, pp. 30-35.

ook de mogelijkheden van interne reorganisatie bekijken om zich op bovenlokaal niveau duurzaam te verankeren. Structuren zoals de erfgoedcellen of CultuurCentraal zijn een voorbeeld. Naast de focus op het aanvragen van subsidies, moet men inzetten op coproducties en bovenlokale cultuurcommunicatie.

Samenwerking met private actoren

De regio kent amper een traditie van private ondersteuning. Om mee te kunnen stappen in fundraising en friendraising moet de sector zichzelf bijscholen en proactief een rol kunnen spelen met private actoren.

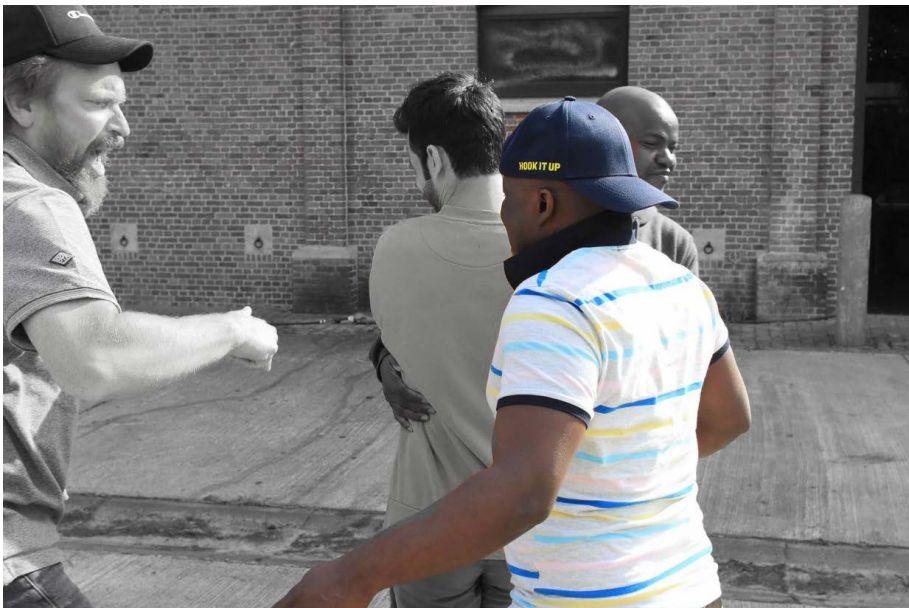
Talentontwikkeling/ professionalisering en ondersteuning (in functie van productie en creatie)

Talentontwikkeling binnen de eigen organisaties moet op lange termijn leiden tot professionele en vernetwerkte organisaties maar vooral ook tot meer

producties en eigen creaties. Partnerships met onderwijs, vernieuwde platformwerkingen en organisaties die in hun sector de rol van 'trekker' opnemen zijn van kapitaal belang.

Noden van culturele actoren

Het verdwijnen van de provinciale steun voor cultuurgebonden zaken heeft **financiële gevolgen** voor culturele actoren, lokale verenigingen en initiatieven. Maar ook voor de lokale overheid van wie verwacht wordt dat ze steeds meer regierollen opneemt met dezelfde ploeg

Hectaren van het Geheugen ©Marit Stocker

medewerkers. Naast die externe druk op de gemeenten is er ook de interne druk op de evolutie van de personeelsuitgaven, zoals die voor pensioenen. De financiële beleidsruimte van lokale overheden staat onder druk en dwingt hen om scherpe beleidskeuzes te maken.

Er is behoefte aan een bovenlokale structuur die lokale verenigingen financieel ondersteunt en stimuleert. Door samen te werken, subsidiedossiers op te stellen en professioneel te werken. Ook voor het

aantrekken en uitwerken van Europese projecten (Creative Europe/ Erasmus+, Euregio) en deelnemen aan Europese cultuurnetwerken (ENCC, Tandem, IETM) hebben culturele actoren behoefte aan ondersteuning. Net zoals voor nieuwe vormen van financiering en het vinden van aan creatieve manieren voor extra sponsoring en fondsen.

Om een **stijging van het aantal ingediende subsidieaanvragen** te realiseren én van het aantal weerhouden

aanvragen én van de toegekende bedragen, moet het tussenniveau versterkt worden. Dit zijn niet de professionele (kunst)organisaties maar de lokale organisaties, verenigingen en individuele amateurkunstenaars. Zij hebben behoefte aan een tussenschakel tussen het lokale, het Vlaamse en het internationale niveau om bovenlokale en professionele ambities waar te maken.

Om professioneler te werken zijn organisaties en verenigingen vragende partij voor een platform waar ze expertise kunnen delen, versterkende samenwerkingen kunnen opzetten én ondersteuning

Young Complex ©Stijn Anthonissen

krijgen bij de opmaak van subsidiedossiers. Er is behoefte aan een structuur en een werking die projectidentificatie, -ontwikkeling en coördinatie doet om thema's bovenlokaal aan te pakken. En is er een informatiebehoefte bij verenigingen over vrijwilligerswerk, vzw-wetgeving, organiseren van grote activiteiten en meer.

Culturele actoren hebben behoefte aan **een gedeeld netwerk** waar ze kennis kunnen delen, samen creaties kunnen maken of hun culturele programmatie op elkaar kunnen afstemmen. Een plek waar ze informatie kunnen uitwisselen met lokale overheden over actoren en projecten die lokaal ontstaan en bovenlokaal worden georiënteerd. Samenwerken rond een gedeeld communicatiebeleid, overleg en afspraken maken met intergemeentelijke onroerend-erfgoeddiensten of kennisdelen met andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Troeven

Een absolute troef van de regio is ongetwijfeld het **uitgebreide en sterke verenigingsleven**: culturele verenigingen, zelforganisaties, erfgoedverenigingen, amateurkunsten. Midden-Limburg wordt gekenmerkt door ontzettend veel inzet van vrijwilligers en een veelheid aan dynamische organisaties.

Bovendien heeft Limburg in Vlaanderen inzake **buurtopbouwwerk en de integratie van migranten** steeds een pioniersrol vervuld. Nog tijdens de periode van de mijnindustrie, maar zeker na de mijn-sluitingen viel voor veel mensen in de Mijnstreek de band tussen werk en wonen en vrijetijdsbesteding weg. In veel wijken dreigden sociale spanningen en verloedering. Het buurtwerk, eerst kleinschalig, daarna beter en professioneler georganiseerd door organisaties als RIMO en Stebo, trachtte het tijd te keren. Soms zonder resultaat, maar vaak ook met succes. Dit zorgt voor veel expertise omtrent **bottom-up praktijken en community-building!**

Dezelfde evolutie lag aan de basis van vele nieuwe zelforganisaties van etnisch-culturele minderheden. Deze fierheid en betrokkenheid van de diverse bewoners van de streek maken van Midden-Limburg een unieke smeltkroes van mensen, culturen en gewoonten. Het

is deze smeltkroes en de industriële geschiedenis die zorgt voor een uitzonderlijk **rijk en divers arsenaal aan onroerend, roerend en immaterieel erfgoed en de aanwezigheid van unieke natuur en landschap**. Het mijnverleden blijft tot de verbeelding spreken. Het is een inspiratiebron voor vele culturele en kunstprojecten.

Ook geworteld in die voorgeschiedenis is het **uitgebreid georganiseerd cultureel leven** met in bijna elke aangesloten gemeente van de projectvereniging een volwaardig cultureel centrum met uitgebreide werking. Professionele culturele partners werken daarenboven steeds meer samen. Met elkaar maar ook met onderwijs, welzijnsactoren en buurtwerking. De verbindingen tussen toerisme, cultuur en erfgoed met de bevolking blijven groeien. Dat is ook nodig, want wat werkgelegenheid betreft, kende de regio al heel wat tegenslagen: de sluiting van de mijnen, de sluiting van FORD, afslanking van heel wat grote bedrijven zoals Arcelor Mittal ...

Ondanks deze pittige uitdaging, toont de regio een indrukwekkende veerkracht en durf om te experimenteren.

Naast de troeven in de regio is het natuurlijk een voordeel dat de werking rond bovenlokaal cultuurbeleid kan worden gebouwd op de expertise, stabiliteit én het netwerk van twee bestaande projectverenigingen.

Conclusie

Kijken we naar het sociaal-demografisch plaatje dan zien we zeven deelnemende gemeenten met een verschillend profiel. Kijken we naar de regio dan zien we ook veel gedeelde uitdagingen waarvan de culturele diversiteit het meest in het oog springt.

Zowel Genk als Maasmechelen zijn **majority-minority cities**, waar het aandeel inwoners met een niet-Belgische achtergrond in de meerderheid zijn. Deze bijzonder diverse bevolkingssamenstelling in de gemeenten van het samenwerkingsverband levert uitdagingen maar ook belangrijke opportuniteiten. De meerderheid in onze regio bestaat uit diverse minderheidsgroepen. Deze superdiverse samenleving daagt hier meer dan waar ook in de provincie Limburg uit tot het vinden van een eigen cultuurcanon.

Op vlak van **tewerkstelling** zien we in de regio een hoger aantal werkzoekenden dan in de rest van de provincie en zeker tegenover het Vlaamse gemiddelde. Hoewel de tewerkstellingsgraad verschilt over de verschillende partnergemeenten van het samenwerkingsverband, blijft tewerkstelling voor deze regio een basisvoorwaarde voor het structureel versterken van kwetsbare doelgroepen. De focus op werkloosheid, opleidingsniveau en ongekwalificeerde schooluitstroom zijn thema's die elk van de partners uitdagen.

Een andere thuistaal en taalachterstand zijn cruciaal in de **ontplooiing van kinderen**. Opleiding en onderwijs zijn essentieel om een kwaliteitsvol leven te leiden. De schoolse vertraging van veel kinderen in onze regio hypothekeert dat. Het is een uitdaging om initiatieven te ontwikkelen op langere termijn die een kansrijke uitstroom van onderwijs naar arbeidsmarkt geven, alternatieve vormen van educatie te onderzoeken en stimulerende taalrijke omgevingen aan te reiken.

Het **aantal gezinnen dat in armoede leeft, neemt toe**.

Eenoudergezinnen, alleenstaanden tot 65 jaar, lager opgeleide hoofdkostwinnaars en niet-westerse huishoudens lopen het grootste risico. Te veel kinderen worden geboren in een kansarm gezin. En in Leopoldsburg verdubbelde het aantal personen met een leefloon op drie jaar tijd.

In de regio is een uitgebreid aanbod op vlak van cultuur met voorstellingen, expo's, cursussen, een erfgoedbeleid en een amateur-

kunstenbeleid. In het verenigingsleven zien we de laatste jaren een verschuiving. Nieuwe verenigingen zijn meestal klein zonder overkoepelende structuur.

Ondanks degelijke infrastructuur en een uitgebreid aanbod blijft **cultuurparticipatie van kwetsbare doelgroepen / kansengroepen een pijnpunt** voor alle partners in het samenwerkingsverband. Om financiële drempels voor vrijetijdsparticipatie van personen in armoede weg te werken (Lokaal netwerk Vrijetijdsparticipatie¹⁴) testten de partners in het verleden verschillende methodieken uit, gaande van een lineaire korting op het (stedelijk) vrijetijdsaanbod tot een terugbetaling via de organisatie Rap op Stap¹⁵. In Leopoldsburg nemen zowel de aanvragen voor vrijetijdspassen, het aantal uitgegeven passen als het gebruik ervan toe.¹⁶ Lokale leden van het netwerk tegen armoede geven aan dat er naast de puur financiële drempels ook weinig (cultuur)participatie is vanuit kansengroepen omwille van gebrek aan mobiliteit, communicatie, netwerk...

Onze regio kent dus op vlak van superdiversiteit, tewerkstelling, onderwijs en (kinder)armoede immense uitdagingen. Met een sterk uitgebouwd cultureel- en verenigingsleven geven we daar mee een antwoord op.

14 Een lokaal samenwerkingsverband van minstens de vrijetijdsdiensten (cultuur, jeugd, sport), het OCMW en één of meerdere sociale organisaties die mensen in armoede vertegenwoordigen of bereiken in de gemeente. Samen werken deze partners de participatiedrempels die mensen in armoede ervaren weg (via demos.be). Er is een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie in de gemeenten Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen.

15 Er zijn Rap op Stapkantoren in Beringen, Genk en Maasmechelen (via <https://www.iedereenverdientvakantie.be/rap-op-stap>)

16 Pasje dat 50% korting geeft bij verschillende vrijetijdsactiviteiten die door een vereniging of door een gemeentelijke dienst van Leopoldsburg worden georganiseerd (sportkampen, speelpleinwerking, voetbal, jeugdvereniging, zwemclub, cultureel centrum...) - Jaarverslag 2017 Sociaal Huis Leopoldsburg.

Actief op zoek naar kansengroepen

We gaan actief op zoek naar de onderstroom, naar mensen, talenten en organisaties die we vandaag nog niet bereiken. **Onze focus ligt op kansengroepen**, waarmee we groepen bedoelen waarvan de cultuur en vrijetijdsparticipatie in onze regio beduidend lager ligt: mensen in kansarmoede, personen met een divers etnisch-culturele achtergrond en jongeren met schoolachterstand. Die bereiken we door transversaal te werken en door te laten participeren. We gaan er ook vanuit dat we vandaag nog niet alles weten.

Drempels wegwerken om kansengroepen actief te laten participeren staat met stip op één als we kijken naar de uitdagingen in onze regio. Lokaal talent zichzelf doen ontplooiën door in te zetten op talentontwikkeling en werken aan gemeenschapsvorming om identiteit te versterken en gemeenschap te verbinden is ook een belangrijk aandachtspunt.

Professionalisering van culturele actoren

Om dat te kunnen doen, hebben de lokale verenigingen en culturele actoren behoefte aan professionalisering en bijkomende middelen om hun maatschappelijke rol ten volle op te kunnen nemen. Want een absolute troef van de regio is het sterke verenigingsleven. Ook de professionele actoren werken steeds nauwer samen.

Dus willen we met de projectvereniging inspelen op de behoefte naar een laboratorium waar methodieken rond sociaal-artistiek werk beoefend en uitgewisseld worden. Willen we een antwoord formuleren op de vraag naar gezamenlijke communicatie en een grotere zichtbaarheid. Willen we culturele actoren op weg helpen in hun zoektocht naar financiering en partnerships en willen we inspelen op de vraag naar een gedeeld netwerk. Een plaats waar culturele actoren en overheden elkaar kunnen ontmoeten. Waar synergieën kunnen ontstaan, ideeën uitgewisseld en samenwerkingen opgezet.

Dit zijn de uitgangspunten voor de missie en visie van projectvereniging Midden-Limburg.

Missie en visie

van Projectvereniging Midden-Limburg

Projectvereniging Midden-Limburg gelooft in de **meerwaarde van samenwerken** en laat, in lijn met het decreet bovenlokaal cultuurbeleid, culturele praktijken met bovenlokaal potentieel van onderuit groeien. De projectvereniging verbindt de sociaal- culturele sectoren en de diverse kunstdisciplines. Daarbij stimuleren we ook samenwerking met andere maatschappelijke sectoren zoals onderwijs, welzijn en jeugd.

We hebben een **gedeelde identiteit** die ons verbindt. De steenkool-industrie en het militaire verleden hadden vroeger een immense impact op de streek en dat is vandaag nog altijd het geval. In het landschap, de demografie en het verenigingsleven zie je hier nog sporen van. Ook zorgt dit verleden voor specifieke uitdagingen.

Uit de analyse van het sociaal-demografisch profiel en de noden van de regio blijkt dat de culturele actoren met bovenlokale ambitie behoefte hebben aan een werking en structuur die hen stimuleert en ondersteunt. Om **drempels te verlagen** voor kansengroepen (mensen in kansarmoede, mensen met een divers etnisch-culturele achtergrond, jongeren met schoolachterstand) en door in te zetten op een cultureel aanbod, creatie en cocreatie. En op het verhogen van receptieve én actieve cultuurparticipatie, in het bijzonder van kansengroepen.

De gemeenten As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg en Maasmechelen overstijgen hiermee (verder) lokale grenzen en delen culturele expertise om zo onze werking te verrijken en verdiepen. We bundelen kortom onze krachten om tot een coherent en **faciliterend cultuurbeleid** te komen en een antwoord te bieden op de noden die in de regio aanwezig zijn.

Dat brengt ons tot volgende missie:

MISSIE

Projectvereniging Midden-Limburg, zeven gemeenten die hun krachten bundelen om zoveel mogelijk mensen aan cultuur te laten participeren. Door versterkende samenwerkingsverbanden en netwerking te stimuleren, door allianties aan te gaan met onderwijs en welzijn en door in te zetten op de noden en ambities van lokale en regionale spelers.

We pakken maatschappelijke uitdagingen samen aan. Daarvoor delen we expertise, inspireren we en ondersteunen we lokaal talent en innovatieve culturele praktijken zoals grassrootsinitiatieven die verbinden en het welbevinden in de regio vergroten.

Ons samenwerkingsverband evolueert naar een dynamische netwerkorganisatie

Projectvereniging Midden-Limburg is een lerende organisatie die zoekt naar de onderstroom, naar mensen, talenten en organisaties die we vandaag nog niet bereiken. Zo evolueren we naar een echte 'matchmaker'.

We verduurzamen de onderlinge samenwerking tussen (gemeentelijke) partners zodat de kennis en ervaring van werken met kansengroepen **collectief** wordt. We versterken zo onszelf en elkaar. In onze werking zoeken we naar **complementariteit**. Elke partner neemt een rol op binnen het geheel: ieder zet zijn eigen sterktes in. Elkaar aanvullen is een troef. Zo creëren we betrokkenheid, vertrouwen en samenhang. We organiseren bovenlokale overlegplatformen, zowel voor professionele (cultuurcentra etc.) als niet-professionele actoren.

Samen met partners bepalen we onze identiteit en profilering, we zetten in op een heldere interne en externe **communicatie** in begrijpbare taal. Stakeholders en actoren weten ons te vinden en we werken aan zichtbaarheid. We kiezen de communicatiekanalen zorgvuldig door rekening te houden met de mogelijkheden van de doelgroep(en).

We zijn de link tussen het lokale en bovenlokale cultuurbeleid en signaleren **uitdagingen, opportuniteiten en initiatieven** zowel naar het Vlaamse niveau als naar onze partners.

We beogen hiermee de expertise en cultuurcommunicatie van lokale en bovenlokale organisaties duurzaam te verankeren. Hiermee ondersteunen we het item 'Bovenlokaal cultuurbeleidsplan en communicatie' van de cultuuraanjager (cf. Veldanalyse – Focus op cultuur in Limburg).

De behoeften van de partners rond een gedeeld netwerk, samenwerken en kennisdelen komen hier aan bod, maar ook de noodzaak aan een duidelijke positionering van functies en expertise van de aanwezige organisaties.

Met deze doelstelling rond netwerk en communicatie vullen we een deel van de regierol in.

We faciliteren cultureel ondernemerschap door in te zetten op professionalisering

70

cultuurnota Ecru cultuur

We injecteren **expertise en begeleiding** in het culturele veld. Door het schrijven van dossiers te ondersteunen, door intervisie te organiseren, door kennis en **good practices** te laten doorstromen. We gaan actief op zoek naar sluimerende ideeën in de culturele sector. We pakken de ideeën op, brengen potentiële partners samen, dagen uit tot inhoudelijke reflectie en beleidsplanning en ondersteunen op zakelijk **vlak. We zetten trekkers en professionele actoren aan tot verbetering van de eigen sector door coaching, logistieke steun en coproducties.**

We werken een reeks stappenplannen uit om samenwerkingen, projecten en initiatieven een zakelijke impuls te geven. Hoe werken met een incubator? Hoe bedrijven laten **investeren** in cultuur? Hoe samenwerken met profitorganisaties?

We stimuleren experimentele samenwerkingen maar willen ook samenwerkingsverbanden verduurzamen. Door innovatieve initiatieven te **verankeren** aan een partner, een locatie of evenement bestendigen we relaties en maken we groei mogelijk.

Onder cultureel ondernemerschap verstaan we: het zoeken naar alternatieve financieringsvormen zoals sponsoring, donaties of partnerships; zorgen voor een gezonde organisatie waarbij efficiëntie en effectiviteit de kernwoorden zijn; bewustzijn van marktmechanismen en de positie daarin van de organisatie; maar ook intervisie, expertisedeling en reflectie.

Deze doelstelling sluit aan bij de oproep naar talentontwikkeling, professionalisering en het samenwerken met private actoren (fund- & friendraising) van de cultuuraanjager (cf. Veldanalyse – Focus op cultuur in Limburg).

Deze doelstelling appelleert aan de behoefte aan zakelijke ondersteuning en het professionaliseren van projecten en middelen voor culturele actoren.

Met deze doelstelling rond professionalisering vullen we een deel van de regierol in.

Missie en visie

We dagen creatievelingen uit om onze regio te gebruiken als broedplek voor talent

Met deze werking stimuleren we onze partners om te zoeken naar het **talent bij kansengroepen**. Door buitenschoolse kunsteducatie en sociaal-artistieke projecten op te zetten, door hen zelf te laten ontdekken of door hun initiatieven te ondersteunen.

We geven nieuw talent een **podium**. Met onze partners zorgen we voor speelkansen in de regio en ondersteunen we durvers die de wereld willen intrekken met hun product. Op een laagdrempelige manier creëren we een podium voor elk talent.

We zetten in op intergenerationeel werken en creëren de mogelijkheid om ambachtelijke kennis en **vakmanschap** over te dragen. We werken voor en met verschillende generaties door een interactieve aanpak waarin ontmoeting, dialoog en respect centraal staan. We gaan op zoek naar synergieën met het bedrijfsleven door stages en werkervaringen.

Met deze doelstelling laten we lokaal talent boven zichzelf uitstijgen en ondersteunen we talentontwikkeling. Ook proberen we in samenwerking met partners en over verschillende domeinen en disciplines heen in te zetten op trajecten rond vakmanschap. Dit sluit aan bij de aandachtspunten van de cultuuraanjager (cf. Veldanalyse – Focus op cultuur in Limburg).

Met deze doelstelling rond creatie en cocreatie en talentontwikkeling vullen we een deel van de regierol in, maar richten we ons ook op de ondersteuning van actoren (actorrol).

We juichen grassrootsinitiatieven toe en dagen het verenigingsleven uit verbindingen aan te gaan met nieuwe culturele gemeenschappen

Met wederzijds respect voor eigenheid en sterktes vinden organisaties elkaar in gedeelde thema's, doelstellingen of acties. Projectvereniging Midden-Limburg stimuleert en faciliteert dit waar het kan. We creëren een dynamiek en goesting bij culturele actoren om **samen projecten voor specifieke doelgroepen** uit de grond te stampen.

Met sterke projecten uit het verenigingsleven gaan we in tegen de heersende polarisering. Sociale cohesie haalt jongeren uit hun isolement, laat hen gronden in de streek en zorgt ervoor dat ze niet vertrekken naar andere regio's.

We creëren een klimaat waar verhalen vertellen, beleven en ontmoeten centraal staat. Uitgangspunt voor elk initiatief zijn **cultuurgemeenschappen, communities en verenigingen** en de solidariteit binnen deze gemeenschappen.

We moedigen **vernieuwende en verrassende samenwerkingsverbanden**, ook met andere sectoren, aan. Detecteren we zelf mogelijke samenwerkingen dan brengen we

de actoren samen. Met oog voor dialoog, een gemeenschappelijke basis, enthousiasme, daadkracht en solidariteit maken we cocreatie mogelijk.

Met deze doelstelling ondersteunen en stimuleren we het verenigingsleven en gemeenschapsvorming. Ze sluit dan ook aan bij de vraag naar labofunctie voor sociaal-artistisch werk van de cultuur-aanjager (cf. Veldanalyse – Focus op cultuur in Limburg). Nieuwe modellen, vernieuwde inzichten en originele producties in sociaal-artistisch werk kunnen de motor zijn voor een meer inclusief productie- en creatiebeleid dat cross-sectoraal tot interessante dynamieken kan leiden.

Met deze doelstelling vullen we een deel van de regierol in, maar richten we ons ook op de directe ondersteuning van actoren (actorrol).

Buitenbeepop ©Sjijn Anthonissen

We lokken mensen uit kansengroepen uit hun kot en verhogen zo hun cultuurparticipatie

We stimuleren transversale samenwerkingen tussen verschillende beleidsdomeinen (kunsten, cultureel erfgoed, sociaal-cultureel werk, circuskunsten, amateurkunsten, toerisme, welzijn...) om de **drempel** tot cultuurparticipatie voor specifieke doelgroepen te verlagen. Cultuurparticipatie is hier ook een hefboom om te werken rond taalvaardigheid van kansengroepen.

Voor de **toeleiding** van deze doelgroepen naar het diverse culturele aanbod zoeken we aansluiting bij en inzet van intermediairs en ervaringsdeskundigen (huizen van het kind, jeugddiensten, bibliotheken, netwerk tegen armoede...).

We stimuleren de praktijk van **participatieprojectwerking, sociaal-artistiek werk en cocreatie** bij de culturele actoren om hun publiek en deelnemers aan te zetten tot mee creëren, mee te denken, mee te programmeren en van daaruit tot breder maatschappelijk engagement.

Deze doelstelling sluit aan bij de vraag naar labofunctie voor sociaal-artistiek werk van de cultuuraanjager (cf. Veldanalyse – Focus op cultuur in Limburg).

Met deze doelstelling vullen we een deel van de regierol in, maar richten we ons ook op de directe ondersteuning van actoren (actorrol).

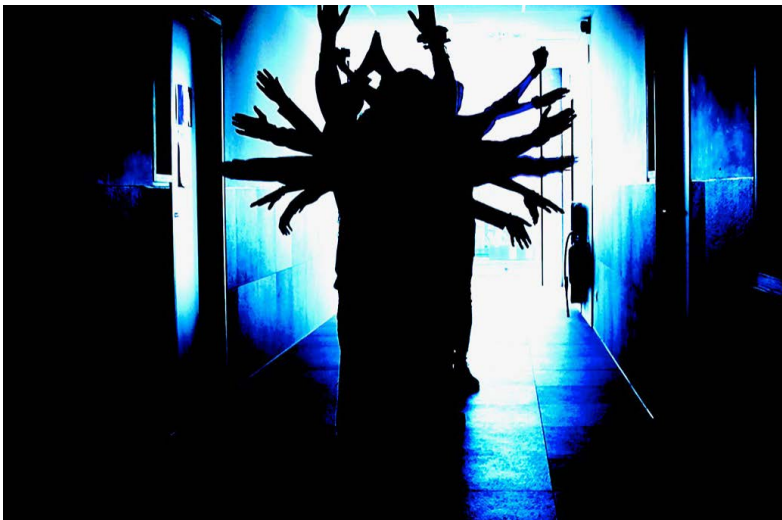
Regierol van de projectvereniging

De projectvereniging neemt de regierol op voor een bovenlokale cultuurwerking in Midden-Limburg. We werken transversaal en sectoroverschrijdend zonder uitvoerend te zijn. We beschouwen de regierol als stimulerend voor de regio. Door duurzame **voorwaarden te creëren** om een geïntegreerd bovenlokaal cultuurbeleid te ontwikkelen, in stand te houden en te verspreiden.

Concreet wil dit zeggen dat we de rol opnemen van regionaal steunpunt. In die hoedanigheid **verbinden we actoren, organisaties en overheden**. We brengen partners en culturele actoren samen en creëren **een bovenlokaal platform waar netwerken mogelijk is**. Verder **faciliteren en ondersteunen we de professionalisering** van actoren, stemmen we werkzaamheden van partners op elkaar af en identificeren we kansen en mogelijkheden voor de regio. Voor het **verduurzamen en verspreiden van nieuwe inzichten en praktijken** starten we met het identificeren van prioriteiten en **best practices**. We werken een communicatieplan en -strategie uit en onderzoeken de UiTpas, een intergemeentelijke samenwerking rond jeugd en de oprichting van een kennisplatform voor de partners.

De projectvereniging neemt ook expliciet de rol op van **informatiekanaal voor de Vlaamse overheid**. Zowel door informatie te delen naar de Vlaamse overheid als door informatie te spreiden over de regio.

Uiteraard zal de projectvereniging naast haar regierol ook **als actor praktijken ontwikkelen**. Voorbeeld hiervan is het ondersteunen van inspirerende initiatieven van organisaties die voordien gestimuleerd werden door de provinciale overheid. Ook toffe projecten die elders al warm onthaald werden verder uitrollen over de regio valt onder de actorrol. Zelf bovenlokale projecten met bijhorende communicatie ontwikkelen ook.

Identity Affairs/Common Ground ©Lola Bogart

De invulling van de regierol voor het actieplan 2020

76

1. Het operationeel maken van de uitgebreide projectvereniging – *sluit aan bij strategische doelstelling 1*

- Installeren van bestuursorganen (dagelijks bestuur, stuurgroep, raad van bestuur): partners samenbrengen, groepen ondersteunen en faciliteren, contact houden met verschillende entiteiten
- Communicatie van de organisatie opstarten in samenwerking met de werkgroep: beleid rond communicatie uitwerken, communicatieplan en -strategie uitwerken, communicatie coördineren
- Aanwezig zijn in de regio en een smoel zijn voor de projectvereniging

2. De organisatie van een netwerkmoment waar de werking en ambities worden voorgesteld aan een zo breed mogelijk groep van actoren in het netwerk – *sluit aan bij strategische doelstelling 1*

- Doelgroep kansen en mogelijkheden laten ontdekken van bovenlokale cultuurwerking: actoren en partners identificeren, inhoudelijke organisatie netwerkmoment, gezamenlijke communicatie coördineren
- Bestaande good practices voorstellen: voorbeelden identificeren, bundelen en analyseren. Nieuwe samenwerkingen ondersteunen en terugkoppelen naar bestuur
- Inventariseren veld rond talentontwikkeling voor amateurkunstverenigingen en personen met een migratieachtergrond die moeilijk toegang krijgen tot een podium

3. Organisatie van een eigen bovenlokaal, transversaal project – *sluit aan bij strategische doelstelling 3*

- Een eerste actie om duidelijk te maken waar we voor staan en wat we kunnen betekenen voor de actoren: een draaiboek maken, communicatiestrategie uitwerken
- Een werkgroep: partners samenbrengen in een werkgroep, de werkgroep ondersteunen

4. Onderzoek naar het opzetten van een digitaal cultuurplatform voor experts – *sluit aan bij strategische doelstelling 1 en 2*

- Een platform waar creatieve mensen elkaar kunnen ontmoeten en samen projecten kunnen creëren: overleg met werkgroepen en actoren, afstemmen bij bestuur en stuurgroep, afstemmen van behoeften en aanbod, opstellen van een draaiboek

5. Opzetten van een ondersteuningsbeleid – *sluit aan bij strategische doelstelling 2 en 4*

- Onderzoek naar bestaande ondersteuningsmaatregelen: informatie bundelen en analyseren
- Werkgroep samenstellen: faciliteren en coördineren
- Reglement uitwerken: terugkoppelen naar stuurgroep en bestuur

6. Onderzoeken van opportuniteiten – *sluit aan bij strategische doelstelling 2 en 5*

- Onderzoeken invoeren UiTpas: indien positief voorbereiden projectsubsidieaanvraag bovenlokaal cultuurbeleid
- Onderzoeken intergemeentelijke samenwerking jeugd

Profiel van de regisseur

Doel van de functie:

In overleg met alle relevante actoren en betrokken partners ertoe bijdragen dat de projectvereniging Midden-Limburg een cultureel antwoord geeft op maatschappelijke uitdagingen. Door actoren te stimuleren om hun expertise te delen, verrassende samenwerkingsverbanden op te zetten en het cultureel veld professioneel te ondersteunen.

Verbinden en netwerken

- Je vervult de brugfunctie tussen culturele actoren en overheden
- Je functioneert als regionaal steunpunt voor cultuur
- Je volgt Vlaamse, nationale en internationale wet- en regelgeving op
- Je initieert een van netwerk voor professionelen, overheden en (vrijwilligers)organisaties waar deelnemers elkaar leren kennen, ervaring en expertise uitwisselen en samenwerkingen tot stand komen
- Je houdt de vinger aan de pols bij actoren door regelmatig partners te bezoeken en te bevragen

Faciliteren en ondersteunen

- Je detecteert opleidings-, informatie- of andere behoeften bij de actoren
- Je verzamelt goede praktijken en verspreidt ze via het netwerk
- Je zoekt actief naar middelen en kansen voor de regio
- Je ondersteunt de zakelijke professionalisering van de actoren

Verduurzamen en verspreiden

- Je zorgt mee voor een smoel van de organisatie en werkt een communicatiestrategie uit

- Je bepaalt samen met bestuur en stuurgroep strategie, prioriteiten en actiepunten
- Je onderzoekt gezamenlijke bovenlokale projecten en rolt uit
- Je werkt ondersteuningsmaatregelen uit voor verenigingen. Samen met de administratieve medewerker volg je dit op.

Kennis:

- Relevante en nuttige kennis van wet- en regelgeving
- Kennis van de Vlaamse visie inzake cultuurbeleid
- Basiskennis rond strategische planning
- Kennis van het culturele landschap van (Midden-)Limburg
- Relevante en nuttige kennis van informaticatoepassingen

Vaardigheden:

- Onderhandelings- en overlegvaardigheden
- Respect voor mensen en organisaties ongeacht hun geslacht, etnische afkomst, geloof of handicap.
- Goede communicatieve vaardigheden (zowel schriftelijk als mondeling)
- Contactvaardig en klantvriendelijk
- Nauwgezet, planmatig en oog voor timing
- In staat tot zelfstandig werken en besluitvaardig
- Je bent bereid om je te verplaatsen
- Je bent geëngageerd om af en toe 's avonds of in het weekend te werken

Doelstellingen

Strategische en operationele doelstellingen

De doelstellingen geven aan waarrond de partners de komende 6 jaar willen werken. We formuleerden 5 strategische doelstellingen rond volgende speerpunten: netwerk en communicatie; expertise en professionalisme; creatie en co-creatie; samenwerking en participatie.

Voor ons geven strategische doelstellingen een antwoord op de vraag "Wat heeft onze organisatie aan het einde van de beleidsperiode bereikt?". Elke doelstelling heeft een link met de rest van het beleidsplan, vereist interventies op verschillende niveaus en de realisatie ervan duurt meer dan een jaar.

Waar mogelijk werden al een aantal concrete acties aan de doelstellingen gelinkt. Deze hebben vooral betrekking op werkjaar 2020. Minder concreet werden voor de volgende werkjaren al een aantal plannen toegevoegd. De regisseur zal na het eerste werkjaar bijkomende acties formuleren om de doelstellingen te realiseren en dit op basis van bevindingen en bevragingen. Na de opsomming van de doelstellingen en bijhorende acties is een uitgebreidere toelichting terug te vinden.

1. Ons samenwerkingsverband evolueert naar een dynamische netwerkorganisatie. De kern van deze doelstelling is netwerk en communicatie. Deze doelstelling past volledig bij onze rol als regisseur.

1.1 De kennis en ervaring over werken met specifieke doelgroepen maken we **collectief** door structureel en duurzaam expertise te delen tussen actoren en partners. Elke partner neemt een rol op binnen het geheel: ieder zet zijn eigen sterktes in. Elkaar aanvullen is een troef. Zo stimuleren we onderling vertrouwen, betrokkenheid en samenhang.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
De uitgebreide projectvereniging operationeel maken Aanwerven van een regisseur en administratieve kracht Installeren van de bestuursorganen: dagelijks bestuur, stuurgroep, raad van bestuur	Aangeworven personeelsleden Actieve bestuursorganen	2020
Een digitaal cultuurplatform opzetten met informatie over en voor het culturele veld, het delen van good practices en een databank van experts.	Operationele databank	2020-2025
Bovenlokale overlegplatformen organiseren, zowel voor professionele als niet-professionele actoren	Aantal contactmomenten Tevredenheid deelnemers (adhv evaluatie)	2020-2025

1.2 We communiceren in heldere en begrijpbare taal, zowel in onze interne als externe communicatie, en zetten een **regionale communicatiestrategie** op in functie van onze doelgroepen.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
<p>Opmaak van een communicatieplan en website</p> <p>i.s.m. samen te stellen werkgroep</p> <p>externe expertise betrekken</p>	<p>Operationele website</p> <p>Bereik van de website</p>	2020-2025

1.3 We zijn de link tussen het lokale en bovenlokale cultuurbeleid en signaleren uitdagingen, opportuniteiten en initiatieven zowel naar het Vlaamse niveau als naar onze partners.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
<p>Organiseren van netwerkmoment(en) waar de nieuwe vereniging haar werking en ambities voorstelt aan een zo breed mogelijke groep van actoren in de regio.</p> <p>Ondersteund door het digitaal cultuurplatform met daarin mogelijke partners, projecten en subsidiestromen</p>	<p>Aantal bereikte personen / organisaties, met aandacht voor kansengroepen</p> <p>Aantal aanmeldingen en vragen via platform</p>	2020-2025

2. We faciliteren cultureel ondernemerschap door in te zetten op professionaliseren Expertise en professionalisme staan bij deze doelstelling centraal. Deze doelstelling past volledig bij onze rol als regisseur.

2.1 We injecteren **expertise en begeleiding** in het culturele veld door het schrijven van dossiers te ondersteunen, door intervisie te organiseren, door kennis en *good practices* te laten doorstromen. We gaan actief op zoek naar sluimerende ideeën in de culturele sector. We pakken de ideeën op, brengen potentiële partners samen en ondersteunen op zakelijk vlak. We zetten trekkers en professionele actoren aan tot verbetering van de eigen sector door **coaching, logistieke steun en coproducties**.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Organiseren en faciliteren masterclasses Op basis van vragen/noden geïnventariseerd tijdens netwerkmomenten en via het cultuurplatform	Minstens jaarlijks een masterclass Aantal opgestarte projecten Toename ingediende dossiers (cf. Veldanalyse – Focus op Cultuur in Limburg)	2020-2025
Voorzien in begeleiding bij het schrijven van dossiers en het opstarten van een pool met experts voor revisie dossiers	Toename goedgekeurde dossiers (cf. Veldanalyse – Focus op Cultuur in Limburg)	2020-2025

2.2 We werken een reeks stappenplannen uit om samenwerkingen, projecten en initiatieven een zakelijke impuls te geven. Hoe werken met een incubator? Hoe bedrijven laten **investeren** in cultuur? Hoe samenwerken met profitorganisaties?

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Organiseren van speeddates met het bedrijfsleven	Contacten en investeringen vanuit de profit	2021-2025

2.3 We stimuleren experimentele samenwerkingen maar willen ook samenwerkingsverbanden verduurzamen. Door innovatieve initiatieven te **verankeren** aan een partner, een locatie of evenement verduurzamen we relaties en maken we groei mogelijk.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Digitaal cultuurplatform uitbreiden met een database 'good practices'	Spreading en herhaling evenementen/projecten	2021-2025

3. We dagen creatievelingen uit om onze regio te gebruiken als broedplek voor talent

Met deze doelstelling richten we ons op creatie, cocreatie en talentontwikkeling en vullen we een deel van de regierol in, maar richten we ons ook op de directe ondersteuning van actoren (actorrol)

3.1 Met deze werking stimuleren we onze partners om samen op zoek te gaan naar het **talent bij kansengroepen**. Door buitenschoolse kunsteducatie en sociaal-artistieke projecten op te zetten, door hen zelf te laten ontdekken of door hun initiatieven te ondersteunen.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Ondersteuning voor verrassende initiatieven voorzien Bijvoorbeeld Klub Karbon (zie toelichting) I.s.m. samen te stellen werkgroep.	Deelname aan de projecten door kansengroepen	2021-2025

3.2 We geven nieuw talent een **podium**. Met onze partners zorgen we voor speelkansen in de regio en ondersteunen we durvers die de wereld willen intrekken met hun product. Op een laagdrempelige manier creëren we een podium voor elk talent.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Organiseren van een eerste gemeenteoverschrijdend transversaal/beleidsdomeinoverschrijdend project, met ontsluiting in de 7 gemeenten Bijvoorbeeld Klub Karbon & Pelgrimage (Stijn Segers) (zie toelichting) I.s.m. samen te stellen werkgroep.	Deelname lokaal talent – ook gemeente-overschrijdend	Opstart in 2020 – 2021

3.3 We zetten in op intergenerationeel werken en creëren de mogelijkheid om ambachtelijke kennis en **vakmanschap** over te dragen. We werken voor en met verschillende generaties door een interactieve aanpak waarin ontmoeting, dialoog en respect centraal staan. We gaan op zoek naar synergiën met het bedrijfsleven door stages en werkervaringen.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
<p>Signaleren van interessante vakmanschapspraktijken aan stakeholders zoals CRAFTS. en ETWIE</p> <p>Opportunities onderzoeken bij de Vlaamse Overheid (beurzen voor het doorgeven van vakmanschap)</p>	<p>Aantal gesignaleerde praktijken</p> <p>Aantal ingediende beurzen vakmanschap (indien beschikbaar)</p>	2020-2025

4. We juichen grassrootsinitiatieven toe en dagen het verenigingsleven uit verbindingen aan te gaan met nieuwe culturele gemeenschappen

Centraal bij deze doelstelling staat samenwerking en de ondersteuning van het verenigingsleven en gemeenschapsvorming. We vullen hiermee een deel van de regierol in, maar richten ons ook op de directe ondersteuning van actoren (actorrol).

4.1 Met wederzijds respect voor eigenheid en sterktes vinden organisaties elkaar in gedeelde thema's, doelstellingen of acties. Projectvereniging Midden-Limburg stimuleert en faciliteert dit waar het kan. We creëren een dynamiek en goesting bij culturele actoren om samen projecten voor specifieke doelgroepen uit de grond te stampen. Met sterke projecten uit het verenigingsleven gaan we in tegen de heersende polarisering. We creëren een klimaat waar verhalen vertellen, beleven en ontmoeten centraal staat. Uitgangspunt voor elk initiatief zijn **cultuurgemeenschappen, communities en verenigingen** en de solidariteit binnen deze gemeenschappen.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
De bestaande ondersteuning voor culturele actoren van de zeven gemeenten in kaart brengen en een eigen ondersteuningsbeleid uitwerken, gericht op de lacunes.	Operationeel ondersteuningsbeleid	2020-2021
I.s.m. samen te stellen werkgroep. Belangrijke criteria: samenwerking tussen actoren, gericht op kansengroepen en sociale cohesie.	Aantal aanvragen voor ondersteuning	2021-2025

4.2 We moedigen **vernieuwende en verrassende samenwerkingsverbanden**, ook met andere sectoren, aan. Detecteren we zelf mogelijke samenwerkingen, dan brengen we de actoren samen. We stimuleren verenigingen om hun gemeentegrenzen te overstijgen en hun verbindingen te verbreden. We hebben aandacht voor de regionale verschillen en durven ze in de verf te zetten.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
De bestaande ondersteuning voor culturele actoren van de zeven gemeenten in kaart brengen en een eigen ondersteuningsbeleid uitwerken, gericht op de lacunes.	Operationeel ondersteuningsbeleid	2020-2021
I.s.m. samen te stellen werkgroep. Belangrijke criteria: samenwerking over gemeentegrenzen en beleidsdomeinen heen	Aantal aanvragen	2021-2025

5. We lokken mensen uit kansengroepen uit hun kot en verhogen zo hun cultuurparticipatie

Uitgangspunt voor deze doelstelling is participatie. We vullen hiermee een deel van de regierol in, maar richten ons ook op de directe ondersteuning van actoren (actorrol).

5.1 We stimuleren transversale samenwerkingen tussen verschillende beleidsdomeinen (kunsten, cultureel erfgoed, sociaal-cultureel werk, circuskunsten, amateurkunsten, jeugd, welzijn...) om de **drempel** tot cultuurparticipatie voor specifieke doelgroepen te verlagen. Cultuurparticipatie is hier ook een hefboom om te werken rond taalvaardigheid van kansengroepen.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Onderzoeken opportuniteit van een bijkomende werking rond jeugd (deadline 1 juni 2020) in het kader van het decreet bovenlokaal jeugdwerk I.s.m. samen te stellen werkgroep	Eventuele indiening dossier	2020

5.2 Voor de toeleiding van deze doelgroepen naar het diverse culturele aanbod zoeken we aansluiting bij en inzet van intermediairs en ervaringsdeskundigen (huizen van het kind, jeugddiensten, bibliotheken, netwerk tegen armoede...).

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Organiseren van vormingen voor professionele actoren door ervaringsdeskundigen	Minimaal 1 vorming jaarlijks Deelname aan de vormingen	2020-2025
Onderzoek naar (verdere) uitrol Uitpas in de aangesloten gemeenten I.s.m. samen te stellen werkgroep	Eventuele project-subsidieaanvraag voor de uitrol	2020-2025

5.3 We stimuleren de praktijk van **participatieprojectwerking, sociaal-artistisch werk en cocreatie** bij de culturele actoren om hun publiek en deelnemers aan te zetten tot mee creëren, mee te denken, mee te programmeren en van daaruit tot breder maatschappelijk engagement.

Actie	Resultaatsindicator	Planning
Aanmaken van een database van 'Best practices' rond sociaal-artistisch werk en cocreatie – lerend netwerk	Operationele database binnen digitaal cultuurplatform	2020-2025

Toelichting actieplan 2020

Het eerste werkingsjaar van de bovenlokale cultuurpoot zal een boeiend jaar zijn waarin onze projectvereniging veel zal onderzoeken en voorzichtig een aantal zaken zal aftoetsen. Er worden nieuwe contacten gelegd en we staan open voor nieuwe ontmoetingen en leren graag bij van ons netwerk.

Gezien het korte tijdsbestek waarin dit dossier werd samengesteld is er geen uitgebreid veldonderzoek gebeurd om de noden van de doelgroep rechtstreeks te bevragen. Tijdens het eerste werkjaar toetsen we verder af bij onze stakeholders.

Onze focus ligt op kansengroepen daarmee bedoelen we groepen waarbij in onze regio de cultuur en vrijetijdsparticipatie beduidend lager ligt: mensen in kansarmoede, personen met een divers etnisch-culturele achtergrond en jongeren met schoolachterstand.

Maar ook:

- Verenigingen die geen ondersteuning meer ontvangen vanuit andere hoeken (zoals provincie Limburg)
- Professionele creatievelingen die actief zijn in onze regio

Los van de traditionele bestuursorganen, richten we voor enkele acties ook werkgroepen op. We willen immers rekening houden met eventuele gevoeligheden bij de beoogde doelgroepen. De samenstelling van deze werkgroepen laten we afhangen van de expertises die nodig zijn voor het bereiken van het resultaat. We betrekken ook een vertegenwoordiging vanuit de te bereiken doelgroep. Om inclusie mogelijk te maken hebben we kritische stemmen nodig die ons scherp houden. Bijvoorbeeld voor de werkgroep rond het ondersteuningsbeleid betrekken we een persoon met kennis van zaken over de kansengroepen (RIMO, Stebo, Steunpunt Kansarmoede en/of buurtopbouw) zodat we een beleid uitwerken dat echt een antwoord biedt op reële noden.

1) We maken de uitgebreide projectvereniging operationeel

- Aanwerven van een regisseur en administratieve kracht
- Installeren van de bestuursorganen: dagelijks bestuur, stuurgroep, raad van bestuur
- Communicatie opstarten van de nieuwe organisatie, i.s.m. samen te stellen werkgroep

Toelichting: Wellicht zal de regisseur nog niet meteen kunnen starten op 1 januari 2020. Desalniettemin wachten we voor de opstart niet op de regisseur en nemen we als stuurgroep in de projectvereniging al een aantal taken in de opstartfase op.

Sluit aan bij strategische doelstelling 1.

2) We organiseren een netwerkmoment waar de nieuwe entiteit haar werking en ambities voorstelt aan een zo breed mogelijke groep van actoren in de regio.

De culturele actoren ontdekken welke kansen er schuilen in een regionale bovenlokale cultuurwerking.

Al bestaande goede praktijken of lopende bovenlokale cultuurprojecten worden voorgesteld als *good practices*.

Toelichting: we onderzoeken hoe we onze doelgroepen kunnen bereiken. Zij blijven immers vaak onder de radar. Vraag is onder welke vorm dit netwerkmoment best plaatsvindt. Doelstelling is om onze primaire doelgroepen zo laagdrempelig en duidelijk mogelijk te laten weten waarvoor we staan en wat we voor hen kunnen betekenen.

Mogelijk is het een idee om jaarlijks een netwerkmoment te organiseren, maar telkens met focus op een andere doelgroep.

Sluit aan bij strategische doelstelling 1.

3) We organiseren een eerste eigen gemeenteoverschrijdend transversaal/beleidsdomein-overschrijdend project, met ontsluiting in de 7 gemeenten

- Zo wordt duidelijk waarvoor we staan, en wat we kunnen betekenen voor onze actoren
- Werkgroep wordt samengesteld

Toelichting:

De stuurgroep kiest ervoor om het **project Klub Karbon** voor te dragen als eerste gemeenschappelijke project. Klub Karbon startte vanuit een samenwerking tussen C-mine (Genk), CC MUZE (Heusden-Zolder) en Casino (Houthalen-Helchteren). Met het project willen we een netwerk uitbouwen om vanuit een cultureel diversiteitsperspectief interdisciplinaire cultuurvormen gezamenlijk te programmeren. Jonge talenten en nieuwe makers krijgen hierin een plek. De programmatie en promotie komen tot stand door expertisedeling en -versterking tussen de programmatoren en stakeholders uit de verschillende gemeenschappen. Via het transitie-reglement voor culturele projecten met bovenlokale uitstraling kreeg de samenwerking voor dit project alvast 17.500 euro. Wat ingezet zal worden voor de loonkost van een (deeltijds) coördinator die het project coördineert en veldwerk en prospectie zal doen. Plan is om het project open te trekken naar de vier overige gemeenten: As, Beringen, Leopoldsburg en Maasmechelen. De opstart van dit traject wordt begeleid door een projectmedewerker. Via verankering in een structurele samenwerking is het de bedoeling dat Klub Karbon uitgroeit tot een kwaliteitslabel.

Ook de **muzikale pelgrimstocht op de mijnterrils**, een project van Stijn Segers wordt genoemd als gezamenlijk project. Als ondersteuning vraagt Stijn geen financiële middelen maar wil hij een beroep doen op ons netwerk om in contact te komen met lokale muzikanten en talenten.

Sluit aan bij strategische doelstelling 3.

4) We onderzoeken de mogelijkheid om een digitaal cultuurplatform op te zetten met informatie over het culturele veld, het delen van good practices en het aanmaken van een databank van experts.

Op dit platform kunnen creatieve mensen elkaar ontmoeten en nieuwe projecten samen creëren. We onderzoeken ook of hier een vrijwilligerspool kan gecreëerd worden.

Toelichting: Het eerste jaar gebruiken we om de modaliteiten van dit platform te bepalen. Hoe bereiken we onze primaire doelgroepen, kansengroepen en niet-langer gesubsidieerde verenigingen? We roepen de hulp in van Cultuurconnect die hierrond expertise hebben opgebouwd.

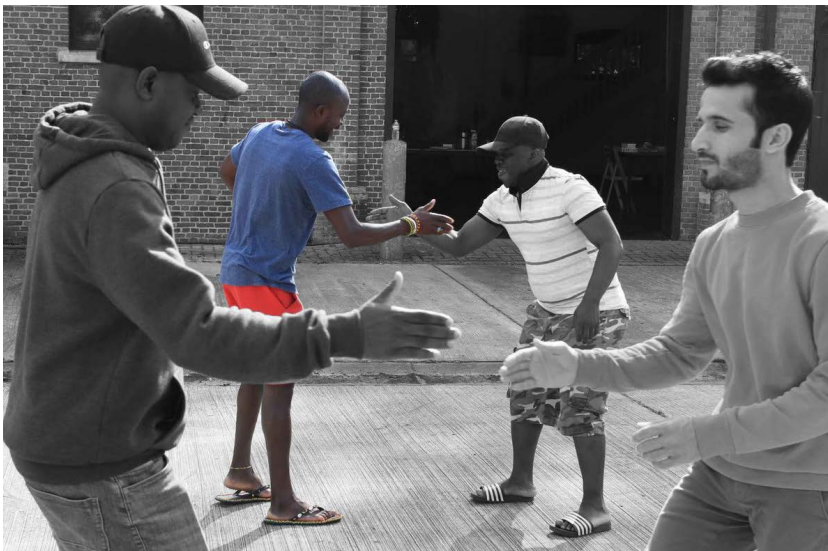
Sluit aan bij strategische doelstelling 1, 2 en 5.

5) We brengen de bestaande ondersteuning voor culturele actoren van de zeven gemeenten in kaart en werken

een eigen ondersteuningsbeleid uit.

- Welke ondersteuningsmaatregelen zijn er al in de verschillende gemeenten en in hoeverre beantwoorden ze aan de reële behoeften?
- Bepalen van de criteria waaraan een project moet voldoen om steun van ons te krijgen.
- Hiervoor wordt ook werkgroep samengesteld.

Toelichting: we brengen de bestaande lokale ondersteuningsmaatregelen voor verschillende doelgroepen in kaart, verwijzen actoren

Hectaren van het Geheugen ©Marit Stocker

door naar bestaande kanalen en krijgen zicht op de actuele hiaten. We stellen een werkgroep samen voor het bepalen van de criteria, die zo laagdrempelig mogelijk zijn, maar toegespitst zijn op het bereiken van de primaire doelgroepen.

Sluit aan bij strategische doelstelling 2 en 4.

6) We onderzoeken:

- de mogelijkheden van de UITpas in het kader van participatie
- een bijkomende werking rond jeugd (deadline 1 juni 2020) in het kader van het decreet bovenlokaal cultuurwerk

Toelichting: Op die manier willen we een kwetsbaar aanbod en publiek ondersteunen

Sluit aan bij strategische doelstelling 2 en 5.

FCRU

Zakelijk plan

De projectvereniging

Bestuur

De projectvereniging heeft een decretaal voorgeschreven structuur, bestaande uit de afgevaardigde schepenen/mandatarissen, aangevuld met leden van de oppositie met raadgevende stem van de 7 gemeenten. We moedigen de gemeenten aan om bij de samenstelling van het bestuur rekening te houden met het evenwicht tussen mannen en vrouwen, etnische afkomst en nuttige expertise of achtergrond van de leden. De leden van de stuurgroep zijn eveneens vertegenwoordigd met raadgevende stem. De frequentie van de vergaderingen van de raad van bestuur moet nog bepaald worden. De regisseur woont ook de vergaderingen van de raad van bestuur bij en heeft een raadgevende stem.

Stuurgroep

De stuurgroep is een adviesgroep die ter voorbereiding van de raad van bestuur samenkomt, is samengesteld uit de cultuurbeleidscoördinatoren of diensthoofden vrije tijd van de 7 deelnemende gemeenten. De stuurgroep bepaalt mee de inhoudelijke werking.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is samengesteld uit enkele leden uit de raad van bestuur, eventueel aangevuld met personen met enkele specifieke expertises (bv. boekhouding, juridische kennis, communicatie). De regisseur zetelt ook in het dagelijks bestuur als spil van de werking. De regisseur wordt aangestuurd door het bestuur. Vanuit het dagelijks bestuur wordt teruggekoppeld naar de raad van bestuur.

Werkgroepen

Voor de uitwerking van bepaalde acties worden werkgroepen samengesteld die breder gaan dan de hierboven genoemde personen. Deze werkgroepen hebben hoofdzakelijk een inhoudelijke finaliteit en kunnen enkel middelen besteden die eerst goedgekeurd werden door de raad van bestuur.

De acties van het eerste werkingsjaar waarvoor een werkgroep samengesteld zal worden zijn: communicatie (smoel geven aan de nieuwe werkingspoot en bij uitbreiding aan de volledige organisatie), ondersteuningsbeleid, gemeenteoverschrijdend project, cultuurparticipatie (opportunity van o.a. UiTpas).

Deze werkgroepen zijn samengesteld, afhankelijk van het thema, uit personen uit onze stuurgroep en/of raad van bestuur aangevuld met personen die enkele van onze doelgroepen kunnen vertegenwoordigen of beschikken over expertise die nodig is binnen zo'n werkgroep/denktank.

Voor de werkgroep "communicatie/profilering van de nieuwe organisatie" is het bijvoorbeeld van belang om een communicatie-expert te betrekken, maar ook een persoon die goede kennis heeft van hoe je kansarme personen/kinderen bereikt en betreft.

Sommige van deze werkgroepen lopen door na het eerste jaar.

Huisvesting

De regisseur en de administratief medewerker worden gehuisvest op de C-mine site (Genk).

Het zakelijke luik van de werking (logistiek, personeelszaken, verzekering, boekhouding, ICT) wordt behartigd door de zakelijk coördinator van Erfgoedcel Mijn-Erfgoed. Voor deze dienstverlening staat de bovenlokale cultuurpoot een vast bedrag per jaar af aan de Erfgoedcelwerking.

De 6 andere gemeenten van de projectvereniging voorzien een tijdelijke werkplek voor de coördinator, zodat deze in alle gemeenten een uitvalsbasis heeft.

Financiële plaatje

De 7 deelnemende gemeenten dragen 0,40 euro bij aan de projectvereniging voor de bovenlokale cultuurpoot per inwoner op jaarbasis. (Voor de cultureel erfgoedcelwerking wordt daarnaast nog eens maximaal 0,50 euro bijgedragen)

	Inwonersaantal per 1/1/2019 (Statbel)	Bijdrage 0,40 euro/inwoner/ jaar
As	8.198	3.279,2
Beringen	46.304	18.521,6
Genk	66.171	26.468,4
Heusden-Zolder	33.695	13.478
Houthalen-Helchteren	30.631	12.252,4
Leopoldsburg	15.736	6.294,4
Maasmechelen	38.481	15.392,4
TOTAAL	239.216	95.686,40 euro

Begroting - Actieplan 2020

Inkomsten

Vlaamse Overheid	7 deelnemende gemeenten	totaal
95.686,40 euro	95.686,40 euro	191.372,80 euro

Uitgaven

uitgave	Regierol	Actorrol	Totaal uitgaven	toelichting
Inrichting bureau		3 000 euro	3 000 euro	Gsm, laptop, werkplek...
werkingskosten		15 130 euro	15 330 euro	Huur, secretariaat, poets, verzekeringen, praktische kosten organisatie werkgroepen
verplaatsingskosten	1 000 euro	200 euro	1 200 euro	
netwerkmoment	6 750 euro		6 750 euro	SD1: Mogelijk meer dan 1 keer per jaar.
Communicatieplan nieuwe projectvereniging	10 000 euro		10 000 euro	SD1: Externe hulp/expertise wordt ingeroepen
Nieuwe website voor nieuwe organisatie	5 000 euro		5 000 euro	SD1: Externe hulp/expertise wordt ingeroepen
Digitaal cultuurplatform	10 000 euro		10 000 euro	SD1: externe expertise
Organisatie master-classes en speeddating		5.000 euro	5.000 euro	SD1 en SD2
Klub Karbon		20 000 euro	20 000 euro	SD3: Uitrol project over de 7 gemeenten
Uitwerking ondersteuningsbeleid		10 500 euro	10 500 euro	SD4
Onderzoek uitrol UITpas		5 000 euro	5 000 euro	SD5
Bezoldigingen en extralegale voordelen	78 265 euro	21 200 euro	99 465 euro	Regisseur A2a, 10% coördinatie met erfgoedcel en 50% administratief medewerker.
Totaal	111 015 euro	80 185 euro	191 200 euro	

Bronnen

Beleidsplan Erfgoedcel Mijn-Erfgoed 2015-2020

Cultuurnota projectvereniging CultuurCentraal periode 2018-2019

Cultuur, website cultuur van de Vlaamse overheid, bovenlokaal cultuurbeleid. (<https://cjsm.be/cultuur/themas/bovenlokaal-cultuurbeleid/decreet-bovenlokale-cultuurwerking>)

Federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken (<https://www.ibz.rrn.fgov.be/nl/>)

Gemeente- en stadsmonitor (<https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be>)

Kind en Gezin (<https://www.kindengezin.be/cijfers-en-rapporten/>)

Limburg in cijfers (<https://limburg.incijfers.be/dashboard/>)

Veldanalyse – focus op Limburg, Pieter Jan Valgaeren

Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur. (<https://cultuurbovenlokaal.be/intergemeentelijk/>)

Websites van de betrokken steden en gemeenten:

Gemeente As (<https://www.as.be>)

Stad Beringen (<https://beringen.be>)

Stad Genk (<https://www.genk.be>)

Gemeente Heusden-Zolder (<https://www.heusden-zolder.be>)

Gemeente Houthalen-Helchteren (<https://www.houthalen-helchteren.be>)

Gemeente Leopoldsburg (<https://www.leopoldsburg.be>)

Gemeente Maasmechelen (<https://www.maasmechelen.be>)

Werkingsubsidies voor intergemeentelijke samenwerking in het kader van het decreet bovenlokale cultuurwerking. Leidraad bij de voorbereiding van het aanvraagdossier

Aanvraagronde 1 oktober 2019 (https://cjsm.be/cultuur/sites/cjsm.cultuur/files/public/leidraad_igs.pdf)

Evence Coppélaan 87
3600 Genk

info@ecru.be
+32 (0)89 81 14 49

www.ecru.be